

FEKP01
Examensarbete magisternivå
VT-08

Avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder

– effekter på stora och små bolag

Författare: Karin Bergström
Mattias Nilsson
Caroline Zakrisson

Handledare: Gunnar Wahlström

Sammanfattning

Examensarbetets titel: Avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder – effekter på stora och små bolag.

Seminariedatum: 2008-06-05

Ämne/kurs: FEKP01 Examensarbete magisternivå, 15 hp. Inriktning redovisning.

Författare: Karin Bergström, Mattias Nilsson, Caroline Zakrisson

Handledare: Gunnar Wahlström

Fem nyckelord: Periodiseringsfond, avgiftsbeläggning, rådgivning, redovisningsreglering, The Pecking Order Theory

Syfte: Syftet är att undersöka effekterna av avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder samt om effekterna är olika i stora respektive små bolag. Syftet är även att undersöka revisorns roll och rådgivning vid beslutsfattandet.

Metod: Denna kvalitativa studie är gjord med en i huvudsak induktiv ansats, där grundad teori haft en stor roll. Empirisk data har samlats in genom telefonintervjuer med bolag samt personliga intervjuer med revisorer. Respondenterna har valts ut genom slumpmässigt urval.

Teoretiska perspektiv: Institutionell teori och redovisningsregleringsteori presenteras. Den historiska utvecklingen av periodiseringsfonder samt avgiftsbeläggningen av dessa återges. Även kapitalstrukturteori behandlas.

Empiri: De kvalitativa semistrukturerade intervjuerna gjordes med fem stycken redovisningschefer på stora bolag och fem stycken ekonomichefer/VD på små bolag samt två auktoriserade revisorer på mindre byråer. Representanterna från bolagen är alla ansvariga för respektive bolags avsättningsbeslut.

Slutsatser: Avgiftsbeläggningen har resulterat i att samtliga bolag reflekterat kring sin framtida användning av periodiseringsfonder. Den har också resulterat i att vissa bolag löst upp sina periodiseringsfonder medan andra valt att fortsätta sätta av, vilket de kommit fram till efter att ha räknat på det. Två av de små bolagen samt två av de stora bolagen har slutat sätta av till periodiseringsfonder på grund av avgiftsbeläggningens införande. Avgörande för om bolagen fortsatt sätta av handlar till stor del om vilken roll periodiseringsfonderna har fyllt innan avgiftsbeläggningen. Då inga klara mönster kan skönjas inom de två storleksgrupperna har det framkommit att frågan är mer situationsberoende än kopplad till företagets storlek.

Abstract

Title: The taxation of allocation reserves – the effects on large and small companies.

Seminar date: 2008-06-05

Course: Master thesis in business administration, 15 University Credit Points (15 ECTS).
Major in accounting.

Authors: Karin Bergström, Mattias Nilsson, Caroline Zakrisson

Advisor: Gunnar Wahlström

Five key words: allocation reserve, taxation, consultation, accounting regulation, The Pecking Order Theory

Purpose: The purpose with this study is to enlighten the effect of the taxation of the allocation reserve and if they differ between large and small companies. The aim is also to study the auditor's consultation regarding the allocation reserve.

Methodology: This qualitative study has an inductive approach where grounded theory is central. The empirical data consists of interviews with CFO's from Swedish companies and interviews with Swedish auditors. The respondents are randomly chosen.

Theoretical perspectives: Institutional theory and accounting regulation theory are presented. The historical development concerning allocation reserves and the taxation are described. Capital structure theory is also presented.

Empirical foundation: Interviews were held with five chief accountants from large companies and five CFOs/CEOs from small companies. Two interviews were also held with auditors. All respondents are responsible for the decision concerning allocation reserves.

Conclusions: The consequences are different in all companies, regardless of the size of the company. The taxation of the allocation reserves has resulted in all companies considering their use of the allocation reserves. For two of the large companies this has resulted in not using the allocation reserve anymore while the other still find them essential. Among the small companies the results were the same. Crucial for the decision has been how the allocation reserve was used before the taxation. Since no patterns can be discerned within the two groups the result has been that this question is more depending on companies' economic situation rather than size.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Problemformulering	1
1.1.1 Forskningsfråga	2
1.2 Syfte	2
1.3 Positionering	3
1.4 Avgränsningar	3
1.5 Disposition	3
1.6 Kapitelsammanfattning	4
2. Litteraturgenomgång	5
2.1 Streeck & Schmitters modell för social ordning	5
2.1.1 Professionalism	7
2.2 Redovisningsreglering	8
2.2.1 Redovisningsregleringen i Sverige	9
2.2.1.1 <i>Inkomstskatten i Sverige</i>	10
2.2.1.2 <i>Koppling mellan beskattning och redovisning</i>	12
2.3 Obeskattade reserver	13
2.3.1 Periodiseringsfondens framväxt	14
2.3.1.1 <i>Periodiseringsfondens funktion</i>	15
2.3.1.2 <i>Redovisning av periodiseringsfonder</i>	15
2.3.2 Avgiftsbeläggning av periodiseringsfonder	17
2.3.2.1 <i>Redovisning av periodiseringsfonder efter avgiftsbeläggningen</i>	17
2.4 The Pecking Order Theory	18
2.5 Kapitelsammanfattning	19
3. Metod	20
3.1 Val av metod	20
3.1.1 Grundad teori	20
3.1.1.1 <i>Induktiv ansats</i>	21
3.1.2 Kvalitativ metod	21
3.2 Datainsamlingsmetod	21
3.2.1 Primärdata	22
3.2.1.1 <i>Val av intervjumetod</i>	22
3.2.1.2 <i>Metod för utformning av intervjufrågor</i>	23
3.2.2 Sekundärdata	23
3.3 Urval	24

3.3.1 Val av respondenter	24
3.3.2 Bortfall.....	25
3.4 Analysmetod	25
3.5 Metodkritik	26
3.6 Kvalitetskriterier	27
3.7 Källkritik.....	27
3.8 Kapitelsammanfattning.....	28
4. Den offentliga debatten.....	29
4.1 Debatten vid periodiseringsfonders införande	29
4.2 Debatten vid avgiftsbeläggningen	30
4.2.1 Förespråkare till avgiftsbeläggningen.....	30
4.2.2 Motståndare till avgiftsbeläggningen.....	31
4.3 Sammanfattning av den offentliga debatten	32
5. Resultatredovisning.....	33
5.1 Företagen	33
5.1.1 Attityder till periodiseringsfonder	33
5.1.1.1 Stora bolag	33
5.1.1.2 Små bolag	34
5.1.2 Effekter av avgiftsbeläggningen	36
5.1.2.1 Stora bolag	36
5.1.2.2 Små bolag	39
5.1.3 Avsättningsbeslutet	41
5.1.3.1 Stora bolag	41
5.1.3.2 Små bolag	43
5.1.4 Periodiseringsfondens utveckling	44
5.1.4.1 Stora bolag	44
5.1.4.2 Små bolag	46
5.2 Revisorer.....	47
5.2.1 Attityder till periodiseringsfonder och användningsfrekvens	47
5.2.2 Attityder till avgiftsbeläggningen	48
5.2.3 Avgiftsbeläggningsens påverkan på revisorns rådgivning	50
5.2.4 Periodiseringsfondens utveckling	51
5.3 Kapitelsammanfattning.....	52
6. Slutdiskussion	53
6.1 Forskningsfrågan besvaras.....	53
6.2 Studiens teoretiska bidrag	55

6.3 Reflektioner kring studiens slutsatser	56
6.4 Förslag till fortsatta studier	57
Källförteckning	58
Bilaga 1: Intervjuguide företagen	63
Bilaga 2: Intervjuguide revisorer	64

1. Inledning

I detta kapitel kommer en bakgrund till problemet att diskuteras både utifrån ett historiskt perspektiv och hur det ser ut i dagsläget. Detta mynnar ut i en forskningsfråga och examensarbetets syfte. Denna inledning ger läsaren en bild av vad studien kommer att behandla samt hur den förhåller sig till tidigare forskning. Kapitlet avslutas därefter med en disposition för att underlätta överblicken för läsaren.

1.1 Problemformulering

Vid skattereformen som genomfördes under tidigt 1990-tal togs en rad möjligheter till obeskattade reserver bort samtidigt som lagstiftarna införde en ny reservmöjlighet. Denna kallades skatteutjämningsreserven och har senare efterträtts av det som idag benämns periodiseringsfond. Reformen möjliggjorde att bolagsskatten kunde reduceras från 52 % till 30 %.¹

Det främsta syftet med periodiseringsfonder var att underlätta kapitalförsörjningen inom företaget samt att använda dessa för resultatutjämnning.² Resultatutjämnning möjliggörs då en del av vinsten skjuts upp till senare beskattningsår och företaget kan därmed utöka sitt kapital för investeringar med egna vinster.

År 2004 antog riksdagen proposition 2004/05:38, vilken innebar att periodiseringsfonderna skulle vara finansieringskälla för den sänkta förmögenhetsskatten och den avskaffade arvs- och gåvoskatten.³ Detta gjordes genom en avgiftsbeläggning av periodiseringsfonderna. För att inte gå i strid med regeringens målsättning om att förenkla för mindre företag undantogs enskilda näringsidkare samt fysiska personer som är handelsbolagsdelägare den nya lagstiftningen. Motståndare till lagförändringen drog därmed slutsatsen att den dåvarande socialdemokratiska regeringen inte hade som ambition att förenkla administrationen för personer som valt att driva sin näringsverksamhet i aktiebolagsform.⁴ Kritikerna ansåg även att den överlägsenhet som tidigare varit förknippad med att driva företag i aktiebolagsform hade minskat i och med avgiftsbeläggning av periodiseringsfonderna. De ansåg även att effekter av avgiftsbeläggningen i synnerhet kommer drabba mindre aktiebolag då *"de små företagen har satt av nästan dubbelt så mycket till fonderna som de stora företagen relativt*

---

¹ Lodin, S.O. et al. (2007) *Inkomstskatt - en läro- och handbok i skatterätt*

² Tjernberg, M (2004) *Periodiseringsfonder – och andra obeskattade reserver*

³ Engström, S. (2005) *Räntebeläggningen av periodiseringsfonderna - en obeskattad reservs vara eller inte vara*

⁴ Ibid.

*det mervärde de producerar.”*⁵ Denna slutsats är i strid med den som drogs av lagstiftarna inför lagförändringen då de ansåg att ”*stora företag utnyttjar periodiseringsfonder i betydligt större utsträckning än små företag.*”⁶

I Sverige råder en stark koppling mellan redovisning och beskattning varpå förändringar i skattesystemet direkt påverkar redovisningen i företagen. En av anledningarna till införandet av periodiseringsfonden var att stimulera de svenska företagens investeringsvilja.⁷ Efter införandet av avgiftsbeläggningen har det således blivit mindre fördelaktigt att använda sig av avsättningar till periodiseringsfonder. År 2005 gjordes en undersökning av svenska bolag på uppdrag av Svenskt Näringsliv som visade att färre bolag satte av till periodiseringsfond efter avgiftsbeläggningen och att många löste upp en större del än nödvändigt av tidigare avsättningar.⁸ Trots detta är det många bolag som fortsätter att avsätta till periodiseringsfond och det är därför intressant att undersöka vilka motiv som ligger bakom företagens avsättningar samt om dessa skiljer sig åt mellan stora och små bolag.

Avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder är att likna vid ett fenomen och det är därför inte tillräckligt att studera teorin ensam då denna enbart fyller en förklarande funktion av verkligheten. Redovisningsteorin har en mycket begränsad roll i utvecklingen av redovisningspraxis så väl som de normer som styr praxis.⁹ Konsekvensen av detta blir att verkligheten måste studeras eftersom teorin ensam inte är tillräcklig för att förklara detta praktiska problem.

1.1.1 Forskningsfråga

Vilka konsekvenser har avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder fått för stora respektive små bolag?

1.2 Syfte

Syftet är att undersöka effekterna av avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder samt om effekterna är olika i stora respektive små bolag. Syftet är även att undersöka revisorns roll och rådgivning vid beslutsfattandet.

---

⁵ Svensson, B. (2007) *Planering av bolagsstrukturer: För- och nackdelar med olika typer av bolag och ägande*

⁶ Proposition 2004/05:38 *Räntebeläggning av periodiseringsfonderna*

⁷ Tjernberg, M. (2004) *Periodiseringsfonder – och andra obeskattade reserver*

⁸ ATL Marknadsinformation (2005) *Räntebelagda periodiseringsfonder*

⁹ Jönsson, S. (1985) *Eliten och normerna*

1.3 Positionering

Det har inte gått att identifiera någon forskning gjord på senare tid som behandlar konsekvenserna efter avgiftsbeläggnings införande varpå denna uppsats syftar till att fylla detta tomrum.

Det har genomförts en kvantitativ studie gjord av ATL Marknadsinformation på uppdrag av Svenskt Näringsliv under april-juni 2005 inom samma område som denna studie. Här beaktas dock inga skillnader mellan företagens storlek eller motiv till företagets agerande. Ambitionen med föreliggande studie är att göra en kvalitativ undersökning och utröna motiven och se ifall dessa skiljer sig åt mellan bolag i olika storleksgrupper.

1.4 Avgränsningar

Denna studie behandlar företag i två olika storleksgrupper, i de fall de ingår i en koncern är det moderbolaget som studeras. Den mindre storleksgruppen definieras i denna studie av en nettoomsättning mellan 30 och 100 miljoner medan den större storleksgruppen har en nettoomsättning mellan 2 och 8 miljarder. Samtliga stora är noterade på stockholmsbörsen. Företag som ligger utanför dessa två intervaller behandlas inte i studien. I fortsättningen benämns dessa två grupper som små respektive stora bolag.

Eftersom avgiftsbeläggnings av periodiseringsfonder bara berör juridiska personer kommer endast sådana att ingå i studien. De företag som är intressanta för denna studie är de som sätter av till periodiseringsfond och de som slutat med avsättningar till periodiseringsfonder efter lagändringen.

1.5 Disposition

Efter detta inledande kapitel kommer kapitel två att behandla den teori och litteratur som finns på området. I litteraturgenomgången kommer aktuella modeller och teorier presenteras. Därefter, i kapitel tre, redogörs för vilken metod och vilket tillvägagångssätt som använts i studien för att kunna besvara forskningsfrågan. I kapitel fyra presenteras den offentliga debatten på området. Sedan följer kapitel fem där empirin presenteras och löpande analyseras. I det avslutande kapitlet kommer forskningsfrågan besvaras och en slutdiskussion presenteras.

1.6 Kapitelsammanfattning

Periodiseringsfonderna belades med en avgift år 2005, för att finansiera den sänkta förmögenhetsskatten och den avskaffade arvs- och gåvoskatten. Motståndarna till avgiftsbeläggningsmenade att den främst kommer att drabba de mindre bolagen, medan lagstiftarna är av motsatt åsikt. Detta väcker ett antal frågor vilka har mynnat ut i uppsatsens forskningsfråga: *Vilka konsekvenser har avgiftsbeläggningsmenade av periodiseringsfonder fått för stora respektive små bolag?*

2. Litteraturgenomgång

I detta kapitel kommer litteraturen på området att presenteras. Först presenteras en institutionell teori följt av en genomgång av redovisningsreglering och skattesystem i Sverige. Därefter presenteras periodiseringsfonden samt avgiftsbelägningen av denna. Kapitlet avslutas med att en teori angående kapitalstruktur presenteras. Dessa avser att ge en gedigen bakgrund och förståelse för fenomenet samt en grund för den kommande analysen.

2.1 Streeck & Schmitters modell för social ordning

Streeck och Schmitter har utformat en modell som tar upp tre kontrollmekanismer vilka påverkar hur social ordning, reglering och normgivning skapas i samhället. Dessa är: samhället, marknaden och staten.¹⁰ Dessa tre kontrollmekanismer samspelar och påverkar varandra vilket gör att det inte är möjligt att analysera den ena utan att ta hänsyn till vilka effekter någon av de andra ger. Vid en analys av det moderna samhället eller ekonomin är det därför nödvändigt att utgå ifrån en mix av dessa tre. Det finns dock en spänning inom och emellan var och en av dessa principer som gör att regleringen och kontrollen inte kan bli helt effektiv. Samtidigt som dessa mekanismer konkurrerar är de också beroende av varandra. Puxty nämner som ett exempel på detta att marknaden är beroende av staten genom att avtal hålls.¹¹ Puxty anser också att det inte finns en perfekt balans mellan dessa tre utan att det alltid kommer att finnas konflikter och förändringsprocesser både inom och mellan dessa tre delar. I dessa kontrollmekanismer går det att utläsa tre olika principer, vilka presenteras närmare nedan:¹²

1. Marknaden (fri konkurrens): Redovisningspraxis regleras av marknaden på flera olika sätt. Regleringen sker efter marknadens krav och behov. Konflikter inom denna mekanism handlar om att företagen på marknaden vill vinstmaximera samtidigt som kundnöjdheten skall vara hög.

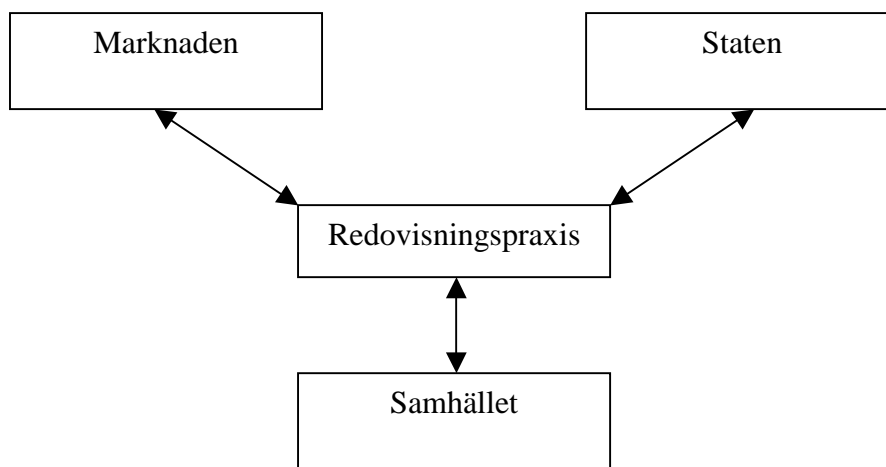
---

¹⁰ Puxty et. al, (1987) *Modes of regulation in advanced capitalism: Locating accountancy in four countries*

¹¹ Ibid.

¹² Streeck, W. & Schmitter, P. (1985) *Community, market, state – and associations?*

2. Staten (hierarkisk kontroll): Staten bidrar med regler och lagar på ett hierarkiskt sätt för att skapa kontroll och ordning i samhället. Staten är alltså det reglerande organet inom denna kontrollmekanism. Staten kan fatta beslut som kan gynna vissa delar av marknaden samtidigt som tvångsreglering kan utfärdas inom andra delar. Detta kan skapa konflikter inom denna kontrollmekanism.

3. Samhället (spontan solidaritet): Reglering i form av lagar och regler kopplas ihop med hur gemensamma värderingar i samhället skapas av grupperns förenade behov. Intresseorganisationer är ett exempel på detta. Inom denna mekanism ligger drivkraften i att skapa gemensamma värderingar och känna tillhörighet med gruppen. Slitningar kan dock uppstå ifall utomstående inte delar kollektivets normer och värderingar.

Figur 1. Källa: Puxty et. al, (1987) *Modes of regulation in advanced capitalism: Locating accountancy in four countries*

I figuren ovan åskådliggörs hur sambandet fungerar mellan de tre kontrollmekanismerna och redovisningspraxis. Den visar att det finns ett samband och att inte bara en av mekanismerna påverkar vid utformandet av praxis, utan att det är en process där alla tre kontrollmekanismerna samspekar.¹³

I olika länder spelar var och en av mekanismerna olika stor roll men kombinationen av principerna kan studeras med hjälp av två extrempunkter som enligt Puxty är liberalism och legalism. Den förstnämnda innebär att regleringen i första hand styrs av marknadens behov och krav. Legalism innebär däremot att regleringen sköts av staten genom lagar och regler. I Puxtys undersökning var Sverige ett av länderna som studerades och han menar att begreppet corporatism är den bästa beskrivningen av hur regleringen fungerar i Sverige. Corporatism är en blandform som ligger närmast legalism vilket innebär att staten har haft direkt inverkan på redovisningsregleringen genom ett centraliserat och hierarkiskt regleringssystem. Således har

¹³ Puxty et. al, (1987) *Modes of regulation in advanced capitalism: Locating accountancy in four countries*

staten varit den av de tre kontrollmekanismerna i Streeck & Schmitters modell som haft störst inverkan på regleringen i Sverige.¹⁴

Puxty kritiserar dock Streeck & Schmittes modell för att den enbart fokuserar på den nationella staten utan att ta hänsyn till den internationella utvecklingen och institutionaliseringen. Den kritiseras också för att den inte tar hänsyn till mänskliga faktorer eller den historiska utvecklingen. Trots dessa motsättningar är ramverket användbart vid analys av redovisningsreglering eftersom den förklarar motsättningarna mellan kontrollmekanismerna i en regleringsprocess.¹⁵

2.1.1 Professionalism

I litteraturen har den del av Streeck och Schmitters modell som benämns samhälle i vissa fall ersatts av begreppet föreningar.¹⁶ Dessa föreningar kan exempelvis vara revisorskåren eller standardsättare. Föreningarna anses utveckla praxis och står i kontrast till statens reglering av redovisningsområdet.¹⁷

Inom dessa professioner är det av hög vikt att kunskapen inom yrkeskåren är stor och enhetlig. Detta för att revideringen av företag skall genomföras på ett tillförlitligt sätt där resultatet av denna är detsamma oavsett vem som utför revideringen. Likaså vid rådgivning till företag är det viktigt att konsulterna besitter stor professionalism då råden skall vara korrekta och objektiva. Redovisningslitteraturen utreder ofta professionalism och regleringsutveckling utifrån standardsättande och övervakande organisationer.¹⁸ Cooper och Robson menar att studier av revisionsbyråer skulle öka förståelsen av professionalism och professionell reglering. De argumenterar även för att revisionsbyråer är viktiga i utvecklingen av professionalismen. Dessa organisationer påverkar till stor del legitimiteten på den praxis som växer fram utifrån regleringen. Det är på revisionsbyråerna redovisningsregleringen standardiseras och omvandlas till praktisk användning och i samband med det växer och formas den professionella identiteten. Cooper och Robson uttrycker det på följande sätt:

*”These (anm: revisionsbyråerna) are important sites where accounting practices emerge, become standardized and regulated, where accounting rules and standards are translated into practice, and where professional identities are mediated, formed and transformed.”*¹⁹

---

¹⁴ Puxty et. al, (1987) *Modes of regulation in advanced capitalism: Locating accountancy in four countries*

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Jönsson, S. (1991) *Role Making For Accounting When the State is Watching*

¹⁷ Cooper, D. J. & Robson, K. (2006) *Accounting, professions and regulation: Locating the sites of professionalization*

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Cooper, D, J, Robson, K. (2006) *Accounting, professions and regulation: Location the sites of professionalization*

Utvecklingen av professionen påverkas även av deras institutionella placering då det påverkar hur de ser på sig själva som del av samhället, vilket i sin tur inverkar på verksamheten.²⁰

2.2 Redovisningsreglering

Redovisningsreglering ur ett teoretiskt perspektiv diskuteras flitigt. American Accounting Association (AAA) har varit drivande på området och har presenterat flera rapporter inom området. I en av dessa drar de slutsatsen att det i dagsläget inte finns någon allmänt accepterad teori som är tillräckligt komplett för att omfatta alla upplysningskrav. AAA belyser dock tre huvudsakliga teoretiska inriktningar: den klassiska synen, beslutsanvändbarhet samt ”information economics”.²¹ Den klassiska synen utgår ifrån redovisningen som ett mätinstrument och den tar sin utgångspunkt i mikroekonomin. Beslutsanvändbarhetsteorin kallas även kapitalmarknadsperspektivet och strävar efter att ta fram kriterier för vilken information som krävs vid beslutsfattande. Den sista teoretiska inriktningen behandlar företagets information och dess behov av öppen information för att undvika att insiders får marknadsfördelar²².

På flera områden inom redovisningsteorin används metaforer som ett förenklande instrument och syftar till att förenkla en komplex verklighet.²³ McGoun lyfter fram ett exempel: *”financial statements are lenses through which enterprises are viewed or that balance sheets are snapshots of an enterprise taken at the end of a reporting period.”*²⁴ Vidare menar McGoun att det inte är förkastligt att använda sig av metaforer för att beskriva redovisning men att det finns flera farhågor med att använda dessa då de förenklar verkligheten i hög grad.²⁵

På redovisningsområdet kan redovisningsnormer uppkomma på annat sätt än genom de redovisningsteoretiska grundprinciperna. Jönsson skriver att *”många studier (...) pekar ut en mycket begränsad roll för redovisningsteorin i utvecklingen av såväl redovisningspraxis som de normer som påverkar praxis”*. Relationen mellan teori och praxis är att det i dagsläget finns flera teoriansatser men bara en praxis. Kontentan blir således att det är nödvändigt att undersöka praxis för att undersöka fenomenet kring avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder och att använda teorin som ett förklarande instrument.²⁶

---

²⁰ Cooper, D. J., Robson, K. (2006) *Accounting, professions and regulation: Location the sites of professionalization*

²¹ American Accounting Association (1977) *Statement on Accounting Theory and Theory Acceptance*

²² Ibid.

²³ Young, J. J. (2001) *Risk(ing) Metaphores* samt McGoun, E.G. (2007) *Pedagogic metaphors and the nature of accounting signification*

²⁴ McGoun, E.G. (2007) *Pedagogic metaphors and the nature of accounting signification*

²⁵ Ibid

²⁶ Jönsson, S. (1985) *Eliten och normerna*

2.2.1 Redovisningsregleringen i Sverige

Redovisningstraditionen har vuxit fram i takt med samhällets ekonomiska och kulturella utveckling. Nuförtiden anses redovisningen vara en artefakt beroende av samhällets utveckling. I en institutionaliserad ekonomi är det mesta reglerat genom avtal eller lag. Jönsson skriver att vissa grupper förespråkar att regleringen bör minimeras och istället låta marknadskrafterna få större utrymme då det är de som skapar mervärde. De menar att det totala välbefindandet ökar genom att marknadskrafterna gynnar ett effektivt nyttjande av resurserna.²⁷

I Sverige finns en tradition av lagreglerad redovisning som länge varit influerat av tysk redovisning.²⁸ Redan år 1848 antogs den första lagstiftningen för bolag men ersattes 1910 av en ny lag. Denna gång fanns ett uttalat syfte att förhindra företag med osunda intentioner, förhindra att företagsledningen misskötte sin position relativt ägarna och att skydda minoritetsägare. Denna lag hanterade dock inte koncernredovisningen på ett tillfredställande sätt vilket senare ledde till Kreugerimperiets sammanbrott.²⁹

Kreugerkraschen 1932 följdes av en rad förändringar. Socialdemokraterna kom till makten och slöt avtal med fackförbunden om att lösa konflikter genom förhandlingar istället för strejker. De införde även den Keynesianska ekonomipolitiken, mycket för att kunna lösa problemet med den höga arbetslösheten. Finansieringen koncentrerades även till bankerna.³⁰

Vid den här tiden var redovisningen tämligen begränsad och intern. Staten fick den information som behövdes för att kunna beskatta företagen korrekt, medan övriga intressenter och samhället var oinformerade om företagens förhållanden. Staten ansåg att investerare i företag enbart spekulerade och skrev in i den nya bolagslagen att ”*de moderna företagen inte enbart var en plats för maximering av ägarnas tillgångar utan i första hand hade, i enlighet med nuvarande syn på samhället, en viktig roll att fylla i samhället i stort*”. Detta för att skydda företagen från ägare vars egenintresse kunde hota företagens existens. I denna lag från 1944 inkluderades även regler för hur koncerner skulle redovisas liksom hur de finansiella rapporterna skulle utformas. I och med denna nya bolagslag började diskussionen om behovet av noter som komplement till balans- och resultaträkningarna och det höjdes även röster för att ge investerare och resten av samhället möjlighet att ta del av företagens rapporter. Dock medförde det inte någon lagförändring men det blev allt vanligare att företagen frivilligt inkluderade noter i sina rapporter.³¹

---

²⁷ Jönsson, S. (1985) *Eliten och normerna*

²⁸ Puxty, A.G., et al. (1987) *Modes of Regulation in Advanced Capitalism*

²⁹ Jönsson, S. (1991) *Role Making For Accounting When the State is Watching*

³⁰ Ibid.

³¹ Ibid.

Sedan andra världskriget har den svenska redovisningen influerats allt mer av internationella redovisningstraditioner och främst den amerikanska. Detta beror till stor del på att allt fler svenska företag noteras på de amerikanska börserna vilka då kräver redovisning utifrån amerikanska normer.³²

På 1960-talet diskuterades det hur företagen skulle få tillgång till mer kapital. Uppbyggandet av välfärdsstaten hade tagit mycket kapital i beaktande och resulterat i en hårt reglerad finansiell sektor vilket drabbat företagen negativt. En välfungerande börs ansågs nu vara lösningen på kapitalbehovet. Den mer omfattande information som börsen efterfrågade påverkade redovisningen under decenniet, liksom Föreningen auktoriserade revisorer (FAR) som sedan 1964 publicerat redovisningsstandarder.³³

I samband med att bokföringslagen infördes 1964 bildades bokföringsnämnden vilken sedan dess har gett ut redovisningsnormerna i Sverige. Det är en statlig organisation vars standardsättande har bidragit till att FAR inte längre utarbetar redovisningsstandarder.³⁴ Bokföringsnämnden är en partsammansatt organisation bestående av revisorer, redovisare, akademiker, småföretag, fackföreningar och skatteväsendet.³⁵

2.2.1.1 Inkomstskatten i Sverige

År 1810 infördes inkomstbeskattningen i Sverige, detta föll dock inte väl ut och det tidigare systemet återinfördes redan efter två år, vilket hade sin utgångspunkt i att beskatta avkastning på tillgångar och specialskatter.³⁶ Nästan hundra år senare infördes inkomstbeskattningen igen, den här gången uppdelad på åtta inkomstkällor, däribland inkomst av allmän tjänst, inkomst av jordbruk och inkomst för aktiebolag och vissa andra juridiska personer.³⁷ Några år senare gjordes detta system permanent och beskattningen av tillgångar infördes.

Under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet började en modern inkomstbeskattning ta form, ränteavdrag infördes och beskattningen blev progressiv och avsåg den samlade inkomsten från alla inkomstkällor. År 1910 infördes även förmögenhetsbeskattningen, detta då staten ansåg att inkomst av förmögenhet gav större skattebetalningsförmåga än inkomst av arbete. År 1928 antogs kommunalskattelagen vilken förblev den huvudsakliga lagstiftningen på skatteområdet fram till 1991 då den stora skattereformen genomfördes.³⁸

Efter andra världskriget skedde en utbyggnad av skattesystemet för att finansiera den växande offentliga sektorn. Omsättningsskatten infördes 1959 och kallas sedan revideringen år 1968

---

³² Puxty, A.G., et al. (1987) *Modes of Regulation in Advanced Capitalism*

³³ Ibid.

³⁴ Ibid.

³⁵ Ibid.

³⁶ Jönsson, S. (1991) *Role Making For Accounting When the State is Watching*

³⁷ Lodin, S.O. et al. (2007) *Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt*

³⁸ Ibid.

moms. Marginalskatten på inkomster höjdes kraftigt, även detta för att finansiera den växande offentliga sektorn. Dock gjordes inga större ändringar i grundstrukturen av skattesystemet vilket så småningom blev föråldrat och tvingade fram skattereformen år 1991.³⁹

Denna skattereform, ofta kallad århundradets skattereform, berörde såväl företag som privatpersoner. Reformen var genomgripande då den berörde personlig inkomstbeskattning, företagsbeskattning, sociala avgifter, mervärdesskatt samt punktskatter.⁴⁰ Den resulterade i sänkt marginalskatt för privatpersoner såväl som sänkt bolagsskatt. Tanken bakom reformen var att förstärka rättvisan i systemet, där lika inkomster skulle beskattas likartat. Denna likformighetsprincip skulle så långt som möjligt tillämpas fullt ut. Detta skulle uppnås genom en bredare skattebas där tidigare undantag, lättnader och kryphål skulle elimineras.⁴¹ Reformen skulle även bidra till en ökad enkelhet, både för skattskyldiga och även för skatteverket vid granskning. En annan viktig del i reformen var att stimulera sparande och motverka låntagande, då tidigare regelverk hade verkat i motsatt riktning.⁴²

Skattereformens mål sammanfattas på följande vis i propositionen *Reformerad inkomst- och företagsbeskattning*:

*”Det övergripande målet för skattereformen är att åstadkomma en samhällsekonomiskt effektiv beskattning samtidigt som fördelningspolitiska mål uppfylls. Arbete och sparande skall ges en bättre skattemässig behandling medan villkoren för lånebaserad konsumtion och förmögensuppbyggnad försämrats. En likvärdig behandling av arbetsinkomster och inkomster av kapital skall komma till stånd. Skatteplanering och skatteflykt skall motverkas. Inte minst härigenom kommer den fördelningspolitiska träffsäkerheten i beskattningen att förbättras.”*⁴³

När beslutet om skattereformen fattades gick svensk ekonomi på högvarv med en arbetsmarknad som var överhettad. När konjunkturen svängde kraftigt en kort tid efter införandet av reformen medförde detta att de prognoser och antaganden som gjorts inte förverkligades. I takt med att den offentliga budgeten blev ansträngd blev det därför nödvändigt att göra vissa avsteg från de riktlinjer som satts upp i syfte att sanera statsfinanserna. Bland annat höjdes den statliga inkomstskatten temporärt och den så kallade värnskatten samt en pensions- och sjukförsäkringsavgift infördes för alla anställda och egenföretagare.⁴⁴

---

³⁹ Lodin, S.O. et al. (2007) *Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt*

⁴⁰ Hansson, Å. (2006) *Svensk skattepolitik: Från Pomperipossa via århundradets skattereform till värnskattens utdragna avskaffande*

⁴¹ Proposition 1997/98:1 *1990-91 års skattereform - en värdering* Bilaga 6

⁴² Hansson, Å. (2006) *Svensk skattepolitik: Från Pomperipossa via århundradets skattereform till värnskattens utdragna avskaffande*

⁴³ Proposition 1989/90:110 *Reformerad inkomst- och företagsbeskattning*

⁴⁴ Hansson, Å. (2006) *Svensk skattepolitik: Från Pomperipossa via århundradets skattereform till värnskattens utdragna avskaffande*

2.2.1.2 Koppling mellan beskattning och redovisning

Genom 1928 års kommunalskattelag och 1929 års bokföringslag blev beskattning av företag kopplad till deras officiella redovisning. Sambandet mellan redovisning och beskattning behandlar främst periodiseringen av inkomster och utgifter samt tidpunkten för redovisningen av dessa. Sambandet behandlar även värderingen av tillgångar och skulder. Detta samband har bidragit till ett enklare och mer begripligt skattesystem och bolagen slipper på detta vis olika regelsystem för redovisning och beskattning vilket gör att företagen bara behöver upprätta ett bokslut. Detta uppskattas av företagen men även av skatteverket vilka gynnas då deras kontroller blir enklare och säkrare. Det finns dock vissa nackdelar med kopplingen mellan redovisning och beskattning, bland annat att företagen själva i för stor utsträckning kan styra beskattningsunderlaget samt beskattningstidpunkten. Vidare är svenska årsredovisningar svåra att förstå för utländska läsare eftersom posterna bokslutsdispositioner och obeskattade reserver bara förekommer i svenska årsredovisningar.⁴⁵

Inkomsten av näringsverksamhet beräknas utifrån bokföringsmässiga regler så länge de inte strider mot inkomstskattelagen.⁴⁶ Sambandet mellan redovisning och beskattning kan klassificeras på tre olika sätt.⁴⁷ Huvudregeln i inkomstskattelagen kallas det *materiella sambandet* eller det rättvända sambandet och innebär att de företag som följer bokföringsregler och upprättar sin redovisning utifrån god redovisningssed får sin skatt beräknad utifrån detta resultat.⁴⁸ Som komplement till denna huvudregel finns även det *formella sambandet* eller det omvända sambandet där redovisningen skall följa det skattemässiga regelverket. Här är skattereglerna styrande både för beskattningen och för redovisningen. Ett exempel på detta är avsättning till periodiseringsfond där det krävs att avsättningen bokförs i räkenskaperna.⁴⁹ Den tredje klassificeringen är det *okopplade området* där det inte finns något samband mellan redovisning och beskattning. I detta fall bestämmer de skatterättsliga reglerna hur beskattningen sker medan transaktionen redovisas utifrån redovisningsmässiga regler.⁵⁰

---

⁴⁵ Skatteverket (2006) *Handledning för sambandet mellan redovisning och beskattning*

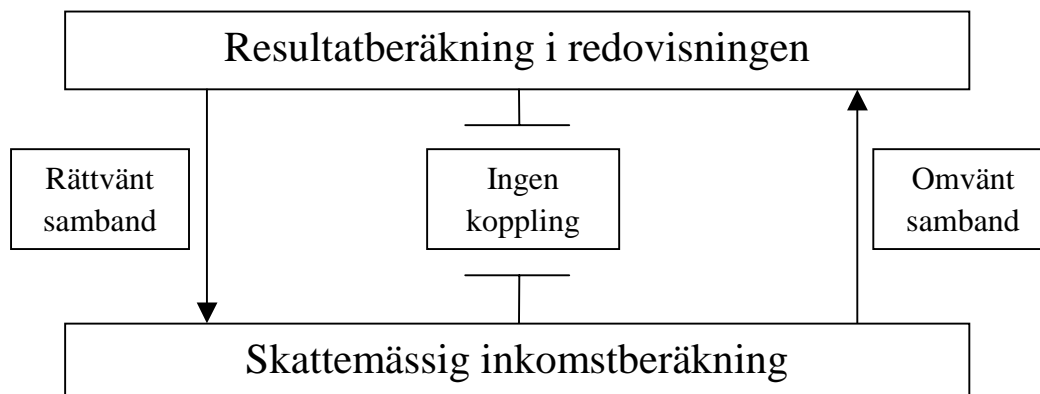
⁴⁶ Inkomstskattelagen 14: 2

⁴⁷ Skatteverket (2006) *Handledning för sambandet mellan redovisning och beskattning*

⁴⁸ SOU 2003:71 *Internationell redovisning i svenska företag*

⁴⁹ Skatteverket (2006) *Handledning för sambandet mellan redovisning och beskattning*

⁵⁰ Alhager, E. & Alhager, M. (2004) *Sambandet mellan redovisning och beskattning – en introduktion*

Figur 2. Källa: Thomasson, J. (2004) *Extern redovisning och finansiell analys*

Det har gjorts utredningar om Sverige borde ta bort kopplingen mellan redovisning och beskattning för att lättare kunna implementera internationella redovisningsregler såsom IFRS-regelverket.⁵¹ Då Sverige gick med i EU relativt sent fanns endast små möjligheter att påverka det regelverk som utarbetats i Europa. Sedan medlemskapet i EU har den svenska redovisningskommittén främst arbetat med att anpassa den svenska redovisningen efter internationella regler.⁵² Sedan 2005 skall alla noterade koncerner upprätta sin koncernredovisning utifrån IFRS, det har även diskuterats att andra företag skall göra detta.⁵³ Detta skulle dock kräva en frikoppling mellan redovisning och beskattning.

Periodiseringsfondssystemet är en del av det formella sambandet mellan redovisning och beskattning, det vill säga att det är de skattemässiga reglerna som tillåter men även begränsar avsättningen till periodiseringsfonder. I den svenska inkomstskattelagen är alltså periodiseringsfonder ett av undantagen från huvudregeln om materiellt samband mellan redovisning och beskattning.⁵⁴

2.3 Obeskattade reserver

Obeskattade reserver uppkommer när företag gör bokslutsdispositioner som påverkar det beskattningsbara resultatet. I balansräkningen redovisas dessa som obeskattade reserver mellan eget kapital och avsättningar, och i resultaträkningen som förändringen av obeskattade reserver, under posten bokslutsdispositioner.⁵⁵ Detta är ett sätt att utjämna det skattemässiga

⁵¹ SOU 1995:43 *Sambandet redovisning – beskattning* samt RSV rapport 1998:6 *Sambandet mellan redovisning och inkomstbeskattning*

⁵² Artsberg, K. (2005) *Redovisningsteori –policy och –praxis*

⁵³ SOU 2005:53 *Beskattning när tillgångar värderas till verkligt värde*

⁵⁴ Alhager, E. & Alhager, M. (2004) *Sambandet mellan redovisning och beskattning – en introduktion*

⁵⁵ Thomasson, J. et al. (2004) *Den nya affärsredovisningen*

resultatet mellan olika beskattningsår. Detta görs genom en avdragsgill avsättning ett visst beskattningsår som sedan upplöses vid ett senare år i inkomstberäkningen. På detta sätt kan det som återförs, vilket då är en skattepliktig intäkt, kvittas mot kostnader detta år. Om företaget gått med förlust detta år kan den skattepliktiga återföringen kvittas mot denna och undgår på så sätt beskattning. På detta sätt nås en resultatutjämningsseffekt med hjälp av de obeskattade reserverna.⁵⁶ De två mest betydelsefulla typerna av obeskattade reserver är avskrivningar över plan samt avsättningar till periodiseringsfonder.⁵⁷ I denna undersökning kommer endast periodiseringsfonder beaktas.

2.3.1 Periodiseringsfondens framväxt

Innan 1990 års skattereform fanns en mängd olika möjligheter för företag att använda reserveringsmöjligheter. Några av dessa var resultatutjämningsfond, lagernedskrivning samt investeringsfond. Dessa ersattes med skatteutjämningsystemet, även kallad SURV, vilket medgav juridiska personer att göra avdrag med 20 % av kapitalunderlaget, där kapitalunderlaget är skillnaden mellan tillgångar och skulder, eller 15 % av löneunderlaget. Avskaffandet av reserveringsmöjligheterna möjliggjorde att bolagsskatten kunde sänkas från 52 % till 30 % och medförde att finansieringskostnaden mellan eget och främmande kapital utjämnades.⁵⁸

Möjligheten att göra avsättningar till periodiseringsfonder omnämndes första gången år 1989.⁵⁹ Periodiseringsfonden skulle verka som ett komplement till den i reformen införda SURV:en. Anledningen till att periodiseringsfonderna diskuterades var att det ansågs som ett bättre alternativ än det framlyfta förslaget om att tillämpa nuvärdeavskrivningar. Syftet med nuvärdeavskrivningar var att ge företagen ett likviditetstillskott vid investeringstillfället. Detta var dock svårt i praktiken då det var få företag som skulle kunna utnyttja en direkt kostnadsföring fullt ut, varpå utredarna även förespråkade ett system med periodiseringsfonder. Regeringen delade inte denna uppfattning utan avvisade båda förslagen.⁶⁰

I 1992 års företagsskatteutredning fortsatte dock utredningen av nuvärdeavskrivningar och periodiseringsfonder.⁶¹ En av de slutsatser som drogs var att om företagen var säkra på att i framtiden kunna utnyttja avskrivningsreglerna fullt ut skulle den riskanpassade kapitalkostnaden inte komma att påverkas. Denna slutsats gällde för både nuvärdeavskrivningar och avskrivningar enligt plan. Vid osäkerhet inför möjligheten kunde detta medföra en ökad riskpremie i företagets kapitalkostnad, då det rädde avsaknad av

---

⁵⁶ Samuelson, L. (1994) *Förlustutjämnning – En skatterättslig studie*

⁵⁷ Thomasson, J. et al. (2004) *Den nya affärsredovisningen*

⁵⁸ Regeringens proposition 2004/05:38 *Räntebeläggning av periodiseringsfonderna*

⁵⁹ SOU 1989:34 *Reformerad företagsbeskattning*

⁶⁰ Regeringens proposition 2004/05:38 *Räntebeläggning av periodiseringsfonderna*

⁶¹ SOU 1992:67 *Fortsatt reformering av företagsbeskattning*

resultatregleringsinstrument över tiden. Ett system med periodiseringsfonder skulle fylla detta tomrum då företagen under lönsamma år kan avsätta medel vilket medför att framtida avskrivningsmöjligheter uppfattas som säkrare. Effekt av detta skulle enligt utredarna kunna bli att riskpremien i företagets kapitalkostnad blev lägre.⁶²

2.3.1.1 Periodiseringsfondens funktion

Den tekniskt komplicerade skatteutjämningsreserven ersattes med periodiseringsfonden år 1994.⁶³ Det fanns två huvudskäl till detta.⁶⁴

1. Underlättande av egenfinansiering av investeringar.
2. Möjliggörande av förlustutjämnning bakåt i tiden.

De viktigaste ekonomiska konsekvenserna med periodiseringsfondssystemet är möjligheten till skattefri konsolidering och förlustutjämnning bakåt i tiden. Ytterligare konsekvenser är att kapitalförsörjning och investeringar underlättas för expansiva och vinstrika företag. Samtidigt kan den likviditetsförstärkning som avsättning till periodiseringsfond ger upphov till leda till överinvesteringar och likviditetsproblem vid återföringen. Andra ekonomiska effekter periodiseringsfondssystemet ger upphov till är att skattebesparingen med tiden kan bli mycket stor. Den skall emellertid lösas upp efter sex år men under den tid som förflyter har företaget hela tiden möjlighet till nya avsättningar. Avsättningen kan alltså öka hela tiden utan att den reala vinstnivån ökar.⁶⁵

De företag som har möjlighet att använda sig av avsättningar till periodiseringsfonder är de som redovisar inkomst av näringsverksamhet enligt inkomstskattelagen. Även utländska bolag som har ett fast driftsställe i Sverige och som bedriver näringsverksamhet har rätt att utnyttja avsättningar till periodiseringsfonder. När det gäller periodiseringsfonderna är det helt upp till företaget i fråga om användningsområde och återförandetidpunkt, så länge de återförs till beskattning senast det sjätte året efter avsättningstidpunkten.⁶⁶

2.3.1.2 Redovisning av periodiseringsfonder

Enligt inkomstskattelagen 30 kap 5§ får juridiska personer sätta av 25 % av årets resultat till periodiseringsfond.⁶⁷ Avsättningen skall återföras till beskattning efter maximalt sex år och

---

⁶² Regeringens proposition 2004/05:38 *Räntebeläggning av periodiseringsfonderna*

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Regeringens proposition 1993/94:50 *Fortsatt reformering av företagsbeskattningen*

⁶⁵ Tjernberg, M. (2004) *Periodiseringsfonder – och andra obeskattade reserver*

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Inkomstskattelagen 30:5

tas då upp som en intäkt i näringsverksamheten.⁶⁸ Om företaget gått med vinst det året återföringen sker leder det till en relativ skatteökning. Då företag däremot uppvisar ett negativt resultat vars storlek minst uppgår till det återförda beloppet, leder återföringen inte till beskattning.

Enligt inkomstskattelagen 30 kap 3§ får avdrag för avsättning till periodiseringsfond endast göras om motsvarande avsättning görs i räkenskaperna.⁶⁹ Detta gäller då det föreligger ett formellt samband mellan redovisning och beskattning gällande periodiseringsfonder. I resultaträkningen görs avsättningen under rubriken bokslutsdispositioner och i balansräkningen på passivsidan under rubriken obeskattade reserver.⁷⁰ Den motsvaras under aktivsidan av vilken tillgång som helst och behöver inte heller ha täckning i form av kontanta medel på ett konto.⁷¹

Räkneexempel: Avsättning till periodiseringsfond utan avgiftsbeläggning

Resultaträkning:

Resultat efter finansiella kostnader	1000
Bokslutsdisposition (periodiseringsfond 25 %)	-250
Skatt (28 %)	<u>-210</u>
Resultat efter skatt	540

Effekten av bokslutsdispositionen blir att skatten reduceras med 70 ($250 \cdot 0.28$) samt att årets resultat efter skatt minskar med 180 ($250 \cdot 0.72$). Eftersom bokslutsdispositionen endast är en ”konstruktion” så representerar dessa en ökning av skatteskulden med 70 och en ökning av eget kapital med 180.⁷²

Balansräkning:

Tillgångar	790
Summa	790
Skulder	0
Eget kapital	540
Periodiseringsfond	250
Summa	790

Om företaget löser upp den obeskattade reserven minskar den obeskattade reserven i balansräkningen samtidigt som resultaträkningen ökas med motsvarande belopp. Den kan efter beskattning bli föremål för utdelning.

⁶⁸ Alhager, E. & Alhager, M. (2004) *Sambandet mellan redovisning och beskattning – en introduktion*

⁶⁹ Inkomstskattelagen 30:3

⁷⁰ Alhager, E. & Alhager, M. (2004) *Sambandet mellan redovisning och beskattning – en introduktion*

⁷¹ Tjernberg, M. (2004) *Periodiseringsfonder – och andra obeskattade reserver*

⁷² Inkomstskattelagen 30:6a samt Tjernberg, M. (2004) *Periodiseringsfonder – och andra obeskattade reserver*

2.3.2 Avgiftsbeläggning av periodiseringsfonder

Då det beslutades om att avskaffa arvs- och gåvoskatten och sänka förmögenhetsskatten togs tre olika alternativ fram för hur detta skulle finansieras. Samtliga berörde periodiseringsfonder. Alternativen var att den maximala avsättningsprocenten skulle sänkas, att tidsperioden för fonden skulle förkortas samt att avsättningarna skulle beläggas med en ränta, varpå den sista röstades igenom.⁷³ Regeringen lämnade ett förslag om att införa räntebeläggning på juridiska personers avsättningar till periodiseringsfond. Lagen trädde i kraft 1 januari 2005 och tillämpas på beskattningsår som påbörjats efter utgången av år 2004.⁷⁴ Den nya regleringen återfinns i inkomstskattelagen 30:6a och har följande lydelse:

”En juridisk person som har gjort avdrag för avsättning till en periodiseringsfond skall ta upp en schablonintäkt. Intäkten skall beräknas till 72 procent av statslåneräntan vid utgången av november månad andra året före taxeringsåret multiplicerad med summan av gjorda avdrag för avsättningar till sådana periodiseringsfonder som den juridiska personen har vid beskattningsårets ingång.”⁷⁵

Lagstiftarna har valt att basera avgiften på statslåneräntan som vanligtvis är lägre än marknadsräntan. Funktionen och innebörden med periodiseringsfonder är fortfarande detsamma som tidigare trots avgiftsbeläggningen.⁷⁶

2.3.2.1 Redovisning av periodiseringsfonder efter avgiftsbeläggningen

De företag som gör avsättningar till periodiseringsfond skall i sin skatteberäkning ta upp en schablonintäkt.⁷⁷ Nedan ges ett exempel för att illustrera hur avgiften räknas fram.

Ingående periodiseringsfonder: 1 000 000kr

Statslåneränta: 3.95%

Schablonintäkt: $1\,000\,000 * 0,0395 * 0,72 = 28\,440kr$

Årets avgift: $28\,440 * 0,28 = 7\,963kr$

Periodiseringsfonderna ger en skattekredit på 280 000kr ($1\,000\,000 * 0,28$). De 7 963 är ej avdragsgilla men kan sägas motsvara en avdragsgill kostnad på 11 060kr ($7\,963 / 0,72$). Sammantaget ger detta att avgiften för skattekrediten är 0,0395 ($11\,060 / 280\,000$) det vill säga

⁷³ Lagrådsremiss (2004) *Räntebeläggning av periodiseringsfonderna*

⁷⁴ Regeringens proposition 2004/05:38 *Räntebeläggning av periodiseringsfonderna*

⁷⁵ Inkomstskattelagen 30:6a

⁷⁶ Regeringens proposition 2004/05:38 *Räntebeläggning av periodiseringsfonderna*

⁷⁷ Inkomstskattelagen 30:6a

den statslåneränta som används vid framräkningen av schablonintäkten. Denna schablonintäkt påverkar inte resultat- och balansräkningarna på annat sätt än att den med ”Årets avgift” höjda skatten räknas av i resultaträkningen och minskar årets resultat.⁷⁸ I övrigt redovisas periodiseringsfonderna som visats i stycke 2.3.1.2.

2.4 The Pecking Order Theory

Det har länge diskuterats om det finns en optimal kapitalstruktur för företag. Den klassiska synen på detta problem har byggt på att ägarna kräver en högre avkastning på det investerade kapitalet än vad kreditgivare kräver i ränteersättning. Dock höjs räntekraven när soliditeten sjunker eftersom risken kreditgivaren tar ökar. Sammantaget har detta bidragit till att den optimala kapitalstrukturen har ansetts motsvara en skuldsättningsgrad på cirka 60-75 %.⁷⁹

En senare syn på den optimala kapitalstrukturen presenterades av Miller och Modigliani, vilka menade att det, vid en perfekt kapitalmarknad, inte finns någon optimal kapitalstruktur. Detta då även ägarna ändrar sina avkastningskrav utifrån den kapitalstruktur som finns i företaget och den risk den medför ägarna.⁸⁰

Ingen av dessa två perspektiv på kapitalstrukturen förklarar dock verkligheten särskilt väl. Därför har ett flertal teorier utvecklats för att förklara hur företagen väljer att sätta samman sin kapitalstruktur. En av dessa teorier är *The Pecking Order Theory* (POT-teorin). Denna teori fokuserar på informationsasymmetri och visar att företag väljer att anskaffa kapital utifrån den kostnad det medför. Enligt POT-teorin innebär detta att företag i första hand väljer att finansiera sin verksamhet med internt genererat kapital. I andra hand väljer företag att låna kapital från kreditinstitut och i sista hand att emittera nya aktier.⁸¹

POT-teorin utgår ifrån att företagsledningen har bättre information än ägarna. Vid behov av kapital inför exempelvis en investering kommer inte ägarna veta hur stor potential investeringen har, något som däremot företagsledningen gör. Detta leder till att ledningen vill emittera aktier till en högre kurs än ägarna är beredda att betala, alternativt att fler aktier än nödvändigt behöver emitteras, då till en lägre kurs. Det sistnämnda alternativet leder i längden till att avkastningskravet på kapitalet ökar då antalet ägare som kräver avkastning ökar mer än nödvändigt.⁸²

De andra finansieringskällorna, internt genererat kapital och lån rangordnas efter kostnad, varför det internt genererade kapitalet är förstahandsval för företagen.⁸³ Krediter har

---

⁷⁸ Engström, S. (2005) *Räntebeläggningen av periodiseringsfonderna – en obeskattad reserv vara eller inte vara*

⁷⁹ Yard, S. (2001) *Kalkyler för investeringar och verksamheter*

⁸⁰ Myers, S.C. (2001) *Capital Structure*

⁸¹ Myers, S.C. (1984) *The Capital Structure Puzzle*

⁸² Myers, S.C. (2001) *Capital Structure*

⁸³ Ibid.

transaktionskostnader vid sidan om räntekostnaderna. Transaktionskostnaderna är dock ofta låga för företag vilka ofta har låneutrymmen där de till en relativt låg ränta snabbt kan få tillgång till kapital. När detta låneutrymme överskrids tenderar dock räntekostnaderna att snabbt skjuta i höjden.⁸⁴

Bästa sättet att finansiera en investering, enligt POT-teorin, är att använda internt genererat kapital. Vid användning av internt kapital undviker bolaget även att hamna i en situation där asymmetrisk information kan bli ett problem. Viljan att nyttja interna medel är dock inte så stor att ledningen är beredd att minska utdelningsnivåerna då detta kan emottas som tecken på en finansiell kris i företaget.⁸⁵

Trots att POT-teorin är utformad för att förklara kapitalstrukturen i noterade aktiebolag vilka har ett marknadspris, har det i studier visats att den även är tillämpbar på minde onoterade företag. Än har det dock inte hittats någon förklaring till varför onoterade företag fattar beslut rörande kapitalstruktur på liknande sätt som noterade aktiebolag. Det har dock påpekats att mindre bolags företagsledning ofta även äger företagen och de tenderar att inte vilja minska sitt ägande och inflytande.⁸⁶

2.5 Kapitelsammanfattning

I detta kapitel har litteraturen på området presenterats. Denna litteratur kommer sedan användas vid analysen av empirin. Utifrån denna litteraturgenomgång kan utläsas att dagens redovisningsteori inte är tillräcklig för att till fullo förklara praktiska fenomen såsom avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder. Detta då teorier ofta beskriver en förenkling av verkligheten, bland annat genom att använda metaforer, för att kunna ge en överskådlig bild av redovisningen. Då verkligheten är komplex kan den inte teoretiseras till fullo, vilket medför att alla aspekter inte beaktas i teorin och därmed inte kan ge tillfredsställande svar på praktiska fenomen såsom det som studeras i denna undersökning. Detta medför att forskarna, för att kunna besvara uppsatsens forskningsfråga, har varit tvungna att undersöka verkligheten för att utröna vilka konsekvenser lagförändringen verkligen fått för företagen. Detta innebär däremot inte att teorin är överflödigt utan fyller en viktig roll som förklarande instrument.

---

⁸⁴ Yard, S. (2001) *Kalkyler för investeringar och verksamheter*

⁸⁵ Myers, S.C. (1984) *The Capital Structure Puzzle*

⁸⁶ Holmes, S. & Kent, P. *An empirical analysis of the financial structure of small and large Australian manufacturing enterprises*

3. Metod

I detta kapitel presenteras studiens tillvägagångssätt på ett detaljerat sätt för att läsaren tydligt skall kunna förstå hur forskningsprocessen sett ut. Kapitlet inleds med en beskrivning av vilka metodval som gjorts. Därefter följer en redogörelse för hur datainsamlingen gått till väga och avslutas sedan med kritik av metodval och källor.

3.1 Val av metod

Vilken metod som använts har styrts av syftet och den specifika forskningsfrågan. Syftet med undersökningen är att belysa effekterna av avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder i små och stora bolag samt revisorns roll vid beslutfattande. Därför har telefonintervjuer med små och stora företag samt personliga intervjuer med revisorer gjorts.

3.1.1 Grundad teori

Den grundade teorin innebär att teorin i studien växer fram från insamlad data samtidigt som den är grundad i data som insamlats.⁸⁷ Det är precis på detta sätt som denna studie har genomförts och anses därför vara i linje med den grundade teorin. Det är den data som insamlats som har styrt undersökningen och teorin har genererats fram. Den grundade teorin är lämplig att använda när utforskade områden skall undersökas, där det inte finns så mycket teori.⁸⁸ Denna studie avsåg att studera ett fenomen och ett område där teorin i stort sett är obefintlig varpå den grundade teorin blev det mest lämpliga valet. Dock har inte alla aspekter av den grundade teorin tagits i beaktande utan endast de delar av teorin som ansetts relevanta i denna studie och dess övergripande syfte har använts.

Genom användandet av den grundade teorin var det möjligt att uppdatera forskningsfrågan under arbetets gång vilket har gjort studien mer nyanserad, detta eftersom den grundade teorin tillåter en ständig rörelse mellan frågeställning, urval av respondenter och kodning av de data som samlats in.⁸⁹ En annan aspekt med den grundade teorin är att intressanta spår och förändringar kunde vägas in i studien. Det är inte möjligt enligt den grundade teorin att förklara andra områden än det område data insamlats ifrån då all teori måste vara förankrad i

---

⁸⁷ Hartman, J. (2001) *Grundad teori – teorigenerering på empirisk grund*

⁸⁸ Glaser & Strauss (1967) *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*

⁸⁹ Bryman, A. & Bell, E. (2005) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*

data.⁹⁰ Det är visserligen svårt att skapa en teori genom en magisteruppsats men att kunna teoretisera problemet i viss mån har varit författarnas mål.

3.1.1.1 Induktiv ansats

Den grundade teorin är en typ av induktiv ansats som betyder att forskaren utgår från empirin för att sedan kunna teoretisera.⁹¹ Denna ansats valdes då studien tar avstamp i empirin för att sedan teoretisera fenomenet. Målet har varit att försöka bygga upp ny kunskap kring fenomenet som undersökts. Inga hypoteser har formats varpå den induktiva ansatsen passar bäst för denna studie. I denna uppsats har data samlats in för att sedan användas till att induktivt skapa en teori utifrån respondenternas verklighet. Målet har varit att kunna dra teoretiska slutsatser utifrån den empiri som insamlats. Således är målet att det resultat studien ger inte enbart skall gå att applicera på de redan undersökta bolagen utan den skall kunna ge en teoretisk förklaring till varför verkligheten ser ut som den gör. Detta är i linje med den induktiva ansatsen.⁹²

3.1.2 Kvalitativ metod

Den kvalitativa metoden kännetecknas av teorigenerering och ett tolkande synsätt där tyngdpunkten ligger på hur individer tolkar och uppfattar sin verklighet.⁹³ För att kunna uppfylla syftet i uppsatsen var den kvalitativa metoden mest lämplig. För denna studie valdes den kvalitativa metoden då ett fåtal intervjuer med små och stora bolag samt revisorer bäst uppfyllde studiens syfte. Den kvalitativa metoden valdes även för att den ger möjlighet till djupare, mer detaljrika och nyanserade svar samt bredd i respondenternas åsikter. Målsättningen med undersökningen var att få en förståelse för fenomenet och kunna tolka den insamlade data vilket var ännu en anledning till att den kvalitativa metoden valdes. Eftersom denna metod är flexibel och det finns utrymme för tolkning och följdfrågor vid intervjuerna var den kvalitativa metoden det mest lämpliga valet eftersom denna även tillåter en mer öppen syn.⁹⁴

3.2 Datainsamlingsmetod

Datainsamlingen gjordes utan förväntningar om eventuella utfall och har således styrts från forskningsfrågan. Datainsamlingen har gjorts i enlighet med den grundade teorin vilket

---

⁹⁰ Hartman, J. (2001) *Grundad teori – teorigenerering på empirisk grund*

⁹¹ Jacobsen, D.I. (2002) *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*

⁹² Bryman, A. & Bell, E. (2005) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*

⁹³ Ibid.

⁹⁴ Holme, I. M. & Solvang, B. K. (1997) *Forskningsmetodik – om kvalitativa och kvantitativa metoder*

innebär att den har gjorts systematiskt och utan förutfattade meningar.⁹⁵ Primärdata är av största vikt eftersom studien har en induktiv ansats och har utförts med en kvalitativ metodinriktning. De primärdata som samlats in är intervjuer och de sekundärdata som insamlats består av bakgrundsfakta kring ämnet samt den offentliga debatten.

3.2.1 Primärdata

För att samla in primärdata har telefonintervjuer gjorts med redovisningschefer vid fem stora bolag och med VD eller ekonomichef vid fem små bolag. Utöver dessa gjordes även personliga intervjuer med två auktoriserade revisorer för att få deras syn på avgiftsbeläggningen samt deras rådgivande roll. Revisorerna som intervjuats arbetar i första hand med små bolag då det är dessa bolag som mestadels rådgör med sin revisor vid beslutsfattandet kring periodiseringsfonder.

3.2.1.1 Val av intervjumetod

I denna kvalitativa studie valdes en semistrukturerad intervjuform eftersom denna typ av intervjuform ansågs bäst för att uppfylla syftet med undersökningen. Den semistrukturerade intervjun valdes även eftersom intervjuaren har en intervjuguide med förutbestämda frågor men har samtidigt under intervjuens gång en stor frihet och möjlighet att ställa följdfrågor vilket gjordes under intervjuerna.⁹⁶ Denna flexibla utformning medförde att intressanta spår som uppkom under intervjun kunde följas upp vilket resulterade i nyanserade och detaljrika svar från respondenterna. Följdfrågor ställdes när de kändes relevanta både i sammanhanget och för att ytterligare kunna nyansera och besvara forskningsfrågan.

Intervjufrågor skickades till företagsrespondenterna i förväg för möjlighet till reflektion och förberedelse innan vi ringde. Detta gjordes även för att respondenterna inte skulle behöva ta så mycket tid till eftertanke kring svaren under intervjun samt att de skulle känna sig säkrare i sin position som respondent.

Intervjuerna med företagen genomfördes via telefon då tidsbegränsningen var en faktor att ta hänsyn till, samt att respondenterna fanns spridda över landet. Fördelar med telefonintervjuer är att respondenten inte påverkades av intervjuarnas utseende eller beteende. På detta vis kunde intervjuareffekten undvikas, där intervjuarna påverkar respondenten i en viss riktning. Det är samma person som genomfört samtliga intervjuer och alla tre skribenterna har varit närvarande vid intervjuerna. Detta har varit en fördel för undersökningen eftersom det har medfört att intervjuaren inte kunnat lägga in sina personliga värderingar och åsikter vid tolkningen av intervju svaren och att samtliga intervjuer genomförts utifrån samma struktur.

---

⁹⁵ Strauss, A. & Corbin, J. (1998) *Basics of Qualitative Research*

⁹⁶ Bryman, A. & Bell, E. (2005) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*

Vidare har alla intervjuer spelats in på bandspelare så att inte viktiga detaljer förlorats samt för att undvika att de två som antecknat inte fått med fullständiga svar från respondenterna.

De två intervjuer som gjordes med revisorer var personliga intervjuer. Detta då båda två uttryckligen önskade att genomföra dem på detta sätt. Detta har dock inte påverkat studien eftersom intervjufrågorna till revisorerna inte var desamma som frågorna till företagen. Svaren grupperna emellan redovisades och hanterades separat då de sågs som olika informationsgrupper, varpå de olika intervjumetoderna inte påverkar studien.

3.2.1.2 Metod för utformning av intervjufrågor

För att kunna besvara forskningsfrågan var frågeställningen och syftet vägledande vid utformandet av intervjufrågorna. Även den offentliga debatten har studerats för att ge ytterligare hjälp vid utformandet av intervjufrågorna. Frågorna har varit relativt specificerade för att undvika utsvävande svar och respondenternas egna tolkningar av frågorna. Samtidigt har intervjuaren dock kunnat ställa följdfrågor och en viss öppenhet i frågorna har funnits. Intervjuaren hade även möjlighet att ställa frågorna i den ordning som de uppkom och som de passade in i samtalet. Intervjuguiden bestod av 15 frågor där det tagits stor hänsyn till att hålla frågorna korta och tydliga, detta för att undvika att respondenterna skulle tappa tråden och ha svårt att förstå vad intervjuaren menade. Det var även viktigt att utforma frågorna neutralt och att inte ställa några ledande frågor. Även frågorna till revisorerna utformades på detta sätt.

3.2.2 Sekundärdata

Relevant litteratur på området har studerats för att skapa en teoribas och referensram för att kunna analysera de primärdata som samlats in genom intervjuerna. De sekundärdata som använts har samlats in genom bibliotekskatalogen LOVISA och artikelsökningsdatabasen ELIN som finns att tillgå vid Lunds universitet. Där har artiklar i facklitteratur samt böcker inom redovisningsreglering och obeskattade reserver inhämtats. Artiklarna och böckerna på området har använts för att bredda författarnas kunskaper inom områdena periodiseringsfonder och redovisningsreglering.

För att skapa en uppfattning och för att kunna redogöra för den offentliga debatten har artiklar i facklitteratur, propositioner, motioner, betänkanden och lagrådsremisser studerats. Den offentliga debatten har sedan använts för att författarnas kunskap på området skulle utvidgas. Den har även använts som grund till att se vilka företag som skulle studeras, i detta fall stora och små bolag, samt som en hjälp till utformningen av intervjufrågorna.

3.3 Urval

3.3.1 Val av respondenter

Urvalet av respondenter har gjorts utifrån forskningsfrågan och utifrån att syftet skulle kunna uppnås på bästa tänkbara sätt. Därför valde författarna att intervjua fem stora bolag och fem små bolag. Detta antal valdes dels på grund av att examensarbetet är tidsbegränsat samt att totalt tio intervjuer med företag var ett rimligt antal att hantera vid analysprocessen. Detta antal valdes också för att det skulle räcka till att ge en representativ bild av hur resonemanget förs kring avgiftsbeläggningen i små respektive stora bolag. De företag som kontaktades för att genomföra undersökningen tillhörde alla olika branscher, därför var antalet anställda inte ett relevant mått på storleken på företagen. Istället har grupperingen skett utifrån nettoomsättning.

Vidare valdes två auktoriserade revisorer som respondenter för att ge en bredare bild av hur diskussionen förs i, och med bolagen. Antalet revisorer sattes till två stycken eftersom revisorerna har insyn i flera olika bolag och har vardera ett stort antal kunder vilket gör att två stycken var ett tillräckligt antal för att bredda bilden kring hur bolagen resonerar tillsammans med revisorn utifrån revisorns perspektiv.

De företag som intervjuats har valts ut genom ett slumpmässigt urval. De stora bolagen valdes bland de noterade företagen på stockholmsbörsen. Därefter gjordes ett slumpmässigt urval och de företag som inte använts sig av periodiseringsfond de senaste fyra åren valdes bort och nästa företag valdes istället. Växeln kontaktades på de valda bolagen och där efterfrågades ekonomiansvarig på bolaget. Det var inga svårigheter att komma i kontakt med ekonomiansvarig, samtalen kopplades oftast direkt till redovisningscheferna på företagen.

De små bolagen valdes ut genom datasystemet Market Manager Revision där det söktes fram lämpliga företag som sorterades utifrån omsättning och att de under de fyra senaste åren använt eller använder periodiseringsfonder. Att få tag på dessa intervjuer var betydligt svårare och möjligen kan detta bero på en osäkerhet kring kunskapen i ämnet. Även här kontaktades växeln och samtalet kopplades vidare till VD eller ekonomichef. Inför intervjuerna har både stora och små bolags hemsidor och årsredovisningar studerats för att författarna skulle ha en förståelse för företagets verksamhet och ägarstruktur.

Revisorerna valdes ut genom att kontakta två revisionsbyråer som till största delen arbetar med medelstora och små bolag, vilket var viktigt för studien eftersom det framkom efter intervjuerna med företagen att det är de bolag som rådgör och diskuterar mest med sina revisorer. De två revisorer som intervjuats är auktoriserade revisorer som har en lång erfarenhet inom yrket vilket var viktigt för studien.

Respondenterna var väldigt sakkunniga och författarna anser att de fått tag på rätt person för dessa intervjuer på alla tio bolag. En del respondenter ville vara anonyma och önskade att deras företagsnamn inte skulle synas i uppsatsen. På grund av detta valde författarna att presentera alla bolag och revisorer som anonyma. Detta gör också att alla bolag framställs och uppfattas lika.

3.3.2 Bortfall

Bland de stora bolagen var det relativt enkelt att hitta redovisningschefer som ville ställa upp på en intervju. Bortfallet var mycket litet då de flesta som kontaktades var villiga att ställa upp. Anledningarna till att bolag inte ville ställa upp var att ett bolag tyckte att de hade för lite kompetens för att kunna ställa upp, ett annat bolag hade inte möjlighet och ett tredje var inte intresserade av att ställa upp. Detta relativt låga bortfall torde inte påverka studien i någon riktning. Alla respondenter var villiga att svara på samtliga frågor som ställdes till dem. Bortfallet bland de små bolagen var relativt stort då flera som kontaktades inte tyckte att de hade tillräcklig kunskap. Respondenterna från de små bolagen svarade på alla frågor som ställdes vid intervjuerna. Bland revisorerna fanns inget bortfall alls. En intervju ombokades så att den hölls med en annan revisor på samma byrå än vad som ursprungligen var avtalat. Båda arbetar dock med samma typ av bolag och båda är auktoriserade varför det inte torde ha någon betydelse. Inte heller vid dessa intervjuer fanns något bortfall på frågorna.

3.4 Analysmetod

Enligt den grundade teorin kodas vanligen datamaterialet vilket även gjorts i denna studie. Kodningen i denna studie har gjorts genom att de primärdata som samlats in har studerats och arbetats igenom, rad för rad. Noteringar har gjorts då respondenterna har lyft fram begrepp och beskrivningar av det fenomen som denna undersökning syftar till att förklara. Empirin har delats in i teman utifrån olika indikatorer som framkommit från de noteringar som gjorts. Genom detta arbetssätt ökar säkerheten för att begreppen och beskrivningarna är grundade i data.⁹⁷ Vid kodningen har det beaktats att kontexten i data inte gått förlorad då den lyfts ur sitt sammanhang. Detta har till exempel skett genom noggranna genomlysningar av ljudupptagningarna för att säkerställa att sammanhanget kvarstår.

Efter att indikatorerna har identifierats har sedermera koder skapats utifrån dessa. Vissa indikatorer och koder har varit relativt enkla att identifiera medan andra har krävt mer eftertanke då respondenterna uttryckt samma åsikter fast i olika ordalag. Utifrån koderna har sedan analysarbetet av fenomenet genomförts med stöd av litteraturen som ett förklarande

---

⁹⁷ Hartman, J. (2001) *Grundad teori – teorigenerering på empirisk grund*

instrument. Insamlandet och analysen av data har skett med växelverkan, således parallellt, enligt den grundade teorin.⁹⁸

3.5 Metodkritik

Den grundade teorin kritiseras bland annat för att det är en tidskrävande metod där inspelning av intervjuer och transkribering av dessa tar mycket tid i anspråk vilket ofta kan leda till att forskningen inte hinner avslutas i tid. Detta har dock undvikits genom att antalet intervjuer samt längden på dessa har anpassats till den tidsrymd författarna haft till sitt förfogande. Ytterligare kritik mot den grundade teorin är att det är tveksamt om den alltid leder fram till en teori. Denna studie avser dock inte att skapa en teori utan att förklara ett fenomen. Ytterligare en aspekt är att det finns många skrifter som behandlar den grundade teorin och att de förmedlar en nyansrikedom som gör att den grundade teorin ibland kan vara svår att greppa. I vilken utsträckning principerna för den grundade teorin följs i undersökningen varierar från undersökning till undersökning.⁹⁹ Ibland framställs forskning som att hela konceptet av den grundade teorin använts medan det egentligen bara är vissa delar som använts.¹⁰⁰ I denna studie har dock påpekats under 3.1.1 att vissa delar av den grundade teorin använts och att det är de delar som ansetts vara relevanta för studiens tillvägagångssätt.

Den kvalitativa metoden kan kritiseras för att vara alltför subjektiv och för att författarna kan lägga in sina egna värderingar och vad de tycker är mest intressant att belysa. Det finns också risk att respondenten påverkas i någon riktning av intervjuaren eftersom intervjuerna har varit semistrukturerade. Det kan också vara svårt att upprepa undersökningen och få exakt samma svar eftersom denna kvalitativa undersökning är semistrukturerad.¹⁰¹ För att undvika detta har författarna till detta examensarbete följt intervjuguiderna noggrant och försökt ha en objektiv syn på intervjuvaren.

En annan aspekt som tagits i beaktande är att det finns en svårighet att generalisera respondenternas svar eftersom antalet intervjuer inte varit så många. Författarna ämnar dock kunna se vissa drag och tendenser hos små respektive stora bolag utan att generalisera för samtliga företag i Sverige.

Den induktiva ansatsen kan kritiserats för att det inte går att genomföra en undersökning med ett helt öppet sinne utan några som helst förväntningar på utfallet.¹⁰² Författarna har haft en viss förförståelse för ämnet men inte haft kännedom om hur praxis fungerar. Ytterligare kritik mot den induktiva ansatsen är att datainsamlandet kan bli skevt och intetsägande för att

---

⁹⁸ Glaser & Strauss (1967) *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*

⁹⁹ Bryman, A. & Bell, E. (2005) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*

¹⁰⁰ Locke, K (1996) *Rewriting The Discovery of Grounded Theory after 25 years?*

¹⁰¹ Bryman, A. & Bell, E. (2005) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*

¹⁰² Ibid.

författarna kan styras av förutfattade meningar. Detta kan innebära att data samlats in för att den tros vara viktig men i själva verket är den inte relevant.¹⁰³ Detta har undvikits i denna studie genom att syftet och forskningsfrågan har legat till grund för utformandet av intervjufrågorna och på detta sätt har författarna varit nogga med att samla in relevant data.

3.6 Kvalitetskriterier

För att bedöma en studie som använt sig av grundad teori finns det ett antal kvalitetskriterier att beakta. Dessa är relevans, funktion och modifierbarhet.¹⁰⁴ När det gäller relevansen skall det beaktas huruvida teorin som framkommit verkligen beskriver det som den är tänkt att beskriva. I denna studie har de primärdata som samlats in hög relevans eftersom de beskriver det som avsetts med intervjuerna och det som empirin från början var tänkt att beskriva. Konsekvenserna med avgiftsbeläggningen har varit målet med studien och detta har nåtts genom väl avvägda intervjuer med utvalda företag och revisorer.

När det gäller funktion måste resultatet av studien fungera och vara användbar i praktiken samt kunna förklara vad som har hänt. I denna studie är resultatet användbart i praktiken eftersom verkligheten och praxis i företagen samt hos revisorerna har studerats. Tydligheten i metodavsnittet om hur primärdata har genererats är ytterligare en aspekt som visar på att funktionen av resultatet i studien är hög.

Modifierbarhet handlar om att en teori måste kunna genomgå små förändringar. Resultatet i denna studie är modifierbart, eftersom ett fenomen har studerats måste forskaren vara öppen för att teorin som framkommit ofta behöver modifieras. Inom redovisningsreglering och skattesystem sker förändringar väldigt ofta vilket gör att verkligheten kommer att ändras och kommer att behöva modifieras. Framtagen teori måste grundas i data och anpassas efter verkligheten varpå modifierbarheten vid ny data är viktig.¹⁰⁵

3.7 Källkritik

Urvalet av de stora bolagen kan kritiserars för att alla bolag är noterade, de stora bolag som inte är noterade finns inte med i vare sig populationen eller stickprovet. Dock är detta medvetet då författarna avsåg att de stora bolagen skulle vara noterade. Detta för att vara säkra på att ekonomichefen som intervjuades inte hade en nära relation med ägarna då de kan ha ett annat intresse i denna fråga än vad företagsledningen har. Urvalet av de små bolagen kan kritiserars utifrån det något större bortfallet men det har inte påverkat studien då respondenter inom rätt storleksintervall med bra ämneskännedom till trots hittats. Urvalet av

---

¹⁰³ Hartman, J. (2001) *Grundad teori – teorigenerering på empirisk grund*

¹⁰⁴ Glaser & Strauss (1967) *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*

¹⁰⁵ Hartman, J. (2001) *Grundad teori – teorigenerering på empirisk grund*

revisorer kan kritiseras utifrån att det inte är några kvinnor representerade i gruppen. Detta till skillnad från de båda grupperna av företag där två av fem respondenter var kvinnor i vardera gruppen.

Källkritiken mot de primärdata som samlats i studien är till största del relaterat till själva intervjuerna. Respondenterna kunde påverkas av intervjuarens sätt att tala och ställa frågor men detta har försökt att undvikas genom att intervjuaren har varit så objektiva som möjligt vid intervjutillfällena. En annan aspekt som har beaktats är att intervjuerna inte har haft möjlighet att se respondentens ansiktsuttryck och kroppsspråk vid telefonintervjuerna. Detta har dock kunnat göras vid de personliga intervjuerna, vid dessa intervjuer har dock intervjuareffekten beaktats. Författarna anser att detta ämne inte behandlar något som är svårt eller jobbigt för respondenten att tala om vilket medför att möjligheten att inte kunna se kroppsspråk och ansiktsuttryck inte haft någon större betydelse för studiens resultat. Författarna har också ställt sig kritiska till om respondenterna har uppgett sanningsenliga svar i intervjuerna men eftersom företagen frivilligt ställt upp på intervjuer anser författarna att de är villiga att berätta om hur de gör och vilka effekter avgiftsbeläggningen haft. Intervjuerna hanteras också anonymt vilket ytterligare torde förstärka sanningshalten i respondenternas svar. En ytterligare aspekt som beaktats är om respondenten uppfattat en viss intervjufråga som oklar och ändå svarar på den. Detta har försökt att undvikas då frågorna har varit tydliga och inte lämnat några oklarheter som öppnat upp för egna tolkningar.

Det är viktigt att vara källkritisk till de sekundärdata som samlats in eftersom det är data som samlats in av någon annan forskare för annat ändamål. De artiklar som använts är vetenskapliga och publicerade i vetenskapliga tidskrifter vilket ökar tillförlitligheten. I kapitel fyra presenteras åsikter, dessa är vinklade och skrivna som inlägg i debatten. Detta innebär att de ibland kan bestå av spekulationer och inte alltid är så väl underbyggda argument.

3.8 Kapitelsammanfattning

I detta kapitel har det redogjorts för vilka metodologiska val som gjorts och hur denna studie har genomförts. Eftersom författarna har undersökt ett relativt outforskat område där inga tidigare teorier finns så valdes den grundade teorin tillsammans med en induktiv ansats och en kvalitativ inriktning. De primärdata som samlats in är inhämtad från semistrukturerade telefonintervjuer med små och stora bolag samt personliga intervjuer med revisorer. De sekundärdata som inhämtats är vetenskapliga artiklar och böcker som behandlar området kring periodiseringsfonder och regleringen av redovisningen i Sverige.

4. Den offentliga debatten

I detta kapitel kommer den offentliga debatten att presenteras genom utdrag och åsikter hämtade från publicerade tidsskrifter på området, propositioner, motioner, betänkanden och lagrådsremisser. Debatten kommer att behandla både periodiseringsfondernas införande samt den senare avgiftsbeläggningen av dem. Detta för att läsaren skall få en tydlig bild av vad som hänt på området för att sedan kunna ta till sig empirin.

4.1 Debatten vid periodiseringsfonders införande

År 1989 presenterades idén med periodiseringsfond för första gången.¹⁰⁶ Meningen var då att underlätta investeringar genom att ge företagen en likviditetsreserv. Då påpekades det att lagen skulle utformas så att företagen inte började göra avsättningarna rutinmässigt för att undvika skatt eller av andra anledningar än för att förbättra likviditeten inför större investeringar.¹⁰⁷ Förslaget på periodiseringsfonder fick mycket kritik under remissbehandlingen och genomfördes inte i samband med den stora skattereformen utan först 1993 och då i en reviderad form.¹⁰⁸ I propositionen från 1993 som framförallt avsåg att underlätta för små och medelstora bolag, framfördes en annan syn på periodiseringsfondens funktion. I denna proposition menade regeringen att SURV:en skulle avskaffas och som ersättning för dess förlustutjämningsfunktion föreslogs ett mer generellt system för förlustutjämnning bakåt i tiden. Ett system för periodiseringsfonder föreslogs med syfte att *"möjliggöra att resultatet mellan olika beskattningsår utjämnas även i vinstsituationer och för att ge en investeringsstimulans."*¹⁰⁹

Flertalet företrädare från näringslivet ställde sig bakom förslaget om att SURV:en skulle ersättas av periodiseringsfonden. Det fanns dock flera kritiker till förslaget, bland annat Riksskatteverket, Bokföringsnämnden och Redovisningsrådet, som ansåg att periodiseringsfonden stred mot centrala principer i skattesystemet samt att de var internationellt avvikande vilket skulle försvåra begripligheten av svenska företags bokslut. Det diskuterades redan då om en eventuell avgiftsbeläggning men regeringen ansåg inte att det behövdes.¹¹⁰

---

¹⁰⁶ SOU 1989:34, del I. *Reformerad företagsbeskattning*

¹⁰⁷ Ibid.

¹⁰⁸ Finansdepartementet, Dir 1992:1992:61 *Översyn av vissa företagsskatter*

¹⁰⁹ Proposition 1993/94:50 *Fortsatt reformering av företagsbeskattningen*

¹¹⁰ Ibid.

I samband med införandet av periodiseringsfonden framkom kritik bland annat från redovisningsrådet rörande den ”uppenbara brist på kvalitet i det skattemässiga lagstiftningsarbetet som återspeglas i livslängden på nya regler och frekvensen av lagändringar.”¹¹¹ De syftade då på att lagstiftarna så snart efter den stora skattereformen behövde göra ändringar i skattesystemet. Redovisningsrådets ordförande Sven-Erik Johansson talade vid en konferens om aktuella redovisningsfrågor och uttryckte sin oro för den ständiga förändringen på skatteområdet.

*”Min personliga uppfattning är att det närmast är en skandal att det nyligen kompletterade SURV-systemet införs och får en livslängd av ett par år - och tillika systemets svagheter kan förutses. De samhällsekonomiska kostnaderna för lagändringar är betydande.”*¹¹²

Sven-Erik Johansson påpekade även att det varit problematiskt att förklara för utländska intressenter vad de svenska reserverna, exempelvis lagerreserv och investeringsfond, innebar. De byttes sedan ut mot SURV-systemet och bara ett par år senare ersattes det av periodiseringsfunds-systemet. Därtill tillkom komplikationer med de nya övergångsregler som användes.¹¹³

Till ett direktiv från finansdepartementet gjorde professor Jan Södersten en analys på förändringens påverkan på företagens lönsamhet. Han kom fram till att ”en omperiodisering av inkomsterna mellan olika år kan (...) möjliggöra för företagen att utnyttja existerande skattemässiga avskrivningsregler på ett mer effektivt sätt.”¹¹⁴ Ur ett internationellt perspektiv var det ovanligt att ha skattecrediter vid ett skattesystem med en bred skattebas och låg skattesats. Södersten menade även att ett system med periodiseringsfonder skulle fungera som övergång mellan det mer omfattande SURV-systemet och ett system utan sådana avsättningsmöjligheter. Han påpekade även att periodiseringsfonder skulle kunna underlätta finansieringen för företag utan tillgång till externt riskkapital. Detta argument minskade dock i takt med att riskkapitalmarknaden utvecklades.¹¹⁵

4.2 Debatten vid avgiftsbeläggningen

4.2.1 Förespråkare till avgiftsbeläggningen

I propositionen rörande avgiftsbeläggningen nämndes som en fördel att avgiftsbeläggningen knappast påverkar företagens likviditet eftersom avgiften är relativt låg samt att möjligheten

---

¹¹¹ Holmquist, B & Wennberg, I. (1994) *Professor Sven-Erik Johansson om ny företagsbeskattning: "Det är skönt att få utlopp för känslor beträffande kvaliteten på svensk lagstiftning..."*

¹¹² Ibid.

¹¹³ Ibid.

¹¹⁴ Finansdepartementet, Dir 1992:1992:61 *Översyn av vissa företagskattefrågor*

¹¹⁵ Ibid.

till resultatutjämnning finns kvar. Vidare nämndes också att nuvarande systematik för riskkapitalförsörjning skulle bibehållas. Det lyftes också fram att företagen inte behöver kreditbedömas. Regeringen menade att en justering av periodiseringsfondssystemet var att föredra framför en höjning av den nominella skattesatsen i synnerhet sett ur ett internationellt perspektiv.¹¹⁶ En annan motivering från regeringen var att avgiftsbeläggningsen skulle ses som en lättare åtgärd än alternativa finansieringar av arvs- och gåvoskattens avskaffande och den sänkta förmögenhetsskatten. Vidare nämndes att avgiftsbeläggningsen kommer att ge en bra förstärkning till statsbudgeten. Andra motiv var att systemets resultatutjämningsfunktion inte kommer att försvinna, likaså skulle möjligheten till skatteförskjutning kvarstå.¹¹⁷ Regeringen nämnde vidare i budgetpropositionen för 2005 att de lättnader som föreslagits beträffande arvs-, gåvo- och förmögenhetsskatterna till inte obetydlig del kommer företagssektorn till godo på så sätt att ägarkollektivet kommer att gynnas. De ansåg också att det är rimligt att förändringarna balanseras finansieringsmässigt genom vissa förändringar av skattereglerna för företag.¹¹⁸

4.2.2 Motståndare till avgiftsbeläggningsen

Ett flertal av remissinstanserna, bland annat FAR och SRS som då ej var sammanslagna, avstyrkte förslaget om avgiftsbeläggningsen med motiveringen att komplexiteten i skattesystemet ökar. De menade också, i motsats till förespråkarna, att små aktiebolag kommer att drabbas hårdare än stora då de ej har samma möjlighet till intern finansiering och ofta en sämre kapitalsituation. Företagarna och LO påpekade också att avgiftsbeläggningsen medför asymmetrier mellan olika företagsformer då exempelvis handelsbolag inte omfattas av det. Före detta justitierådet Bo Svensson ansåg att avgiftsbeläggningsen av periodiseringsfonderna var en källa till att den överlägsenhet som tidigare varit förknippad med att driva företag i aktiebolagsform minskade.¹¹⁹ Bland annat Svenskt näringsliv och Svenska bankföreningen menade att små aktiebolag borde undantas då de är grunden till den svenska tillväxten. Vidare menade Sveriges Advokatsamfund att denna avgiftsbeläggningsen bara skulle gälla de avsättningar som gjordes efter ikraftträdandet, inte som i förslaget att det skulle gälla även tidigare avsättningar.¹²⁰

Organisationen Företagarna avstyrkte förslaget då de ansåg att förslaget försämrade villkoren för företagens finansiering. De menade även att reglerna blev krångligare vilket framförallt skulle påverka de mindre företagen. Även Företagarna menade att det är oacceptabelt att avgiftsbeläggningsen skall slå hårdast mot de små bolagen. Vidare påpekade Företagarna,

---

¹¹⁶ Proposition 2004/05:38 *Räntebeläggningsen av periodiseringsfonderna*

¹¹⁷ Skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU17

¹¹⁸ Proposition 2004/05:01 *Budgetpropositionen för 2005*

¹¹⁹ Svensson, B. (2007) *Planering av bolagsstrukturer: För- och nackdelar med olika typer av bolag och ägande*

¹²⁰ Lagrådsremiss (2004) *Räntebeläggningsen av periodiseringsfonderna*

precis som Sveriges Advokatsamfund, att avgiften inte skulle drabba avsättningar gjorda innan 2005 års taxering eftersom avgiftsbeläggningen inte kunde förutses då.¹²¹

En auktoriserad revisor framförde sin åsikt i tidskriften *Balans* där han menade att om villkoren för periodiseringsfonderna skulle försämrade hade det funnits enklare sätt, exempelvis genom att minska periodiseringsfondernas maximala avsättningsperiod eller att minska avsättningsprocenten. Vidare hävdade han att problemen har flyttats genom att de problem som tidigare fanns inom arvs- och gåvoskatten nu har flyttats till företagssektorn istället. Han var kritisk mot regeringens handlande då han ansåg att de bara flyttade problemet till ett annat område. Vidare ansåg han att den dåvarande socialdemokratiska regeringen inte förenklade administrationen för de som valt att driva företag i aktiebolagsform.¹²²

Lennart Hedquist (m) påtalade i en motion att avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder kommer att försämra investeringsklimatet i Sverige. Detta kan i sin tur medföra att efterfrågan på arbetskraft minskar.¹²³ Vidare påpekade Jörgen Johansson (c) i en annan motion att avgiftsbeläggningen kommer att leda till en ökad osäkerhet eftersom att räntesatsen kommer att variera. Detta kan då leda till att företag inte kommer att utnyttja periodiseringsfonder.¹²⁴ De borgerliga medlemmarna i skatteutskottet har tillsammans skrivit ett yttrande i skatteutskottets betänkande avseende avgiftsbeläggning. Där menade de att investeringsklimatet i Sverige hämmas av avgiftsbeläggningen och att det dessutom kan leda till minskad efterfrågan på arbetskraft.¹²⁵

4.3 Sammanfattning av den offentliga debatten

När periodiseringsfonderna infördes kritiserades regeringen för de ständiga förändringarna i skattesystemet. Detta sågs som ett tecken på att förslagen inte var tillräckligt välarbetade. Det framfördes dock åsikter om att periodiseringsfonder skulle kunna underlätta finansieringen för företag. Det påpekades också att periodiseringsfondssystemet var ett enklare system än SURV-systemet vilket kunde underlätta internationella affärsförbindelser.

Lagstiftarna menade att trots avgiftsbeläggningen finns fortfarande de positiva effekterna med periodiseringsfonderna kvar såsom; skatte- och vinstutjämning över tid. Kritikerna hävdade däremot bland annat att komplexiteten i skattesystemet skulle öka och att reglerna skulle försvåras. Detta skulle främst drabba de små aktiebolagen. Därtill menade kritikerna att finansieringsmöjligheter skulle försämrade.

---

¹²¹ Företagarnas Utkast till Lagrådsremiss om räntebeläggning av periodiseringsfonderna (2004)

¹²² Engström, S. (2005) *”Räntebeläggningen av periodiseringsfonderna - en obeskattad reservs vara eller inte vara”*

¹²³ Motion 2004/05:Sk10

¹²⁴ Motion 2004/05:Sk13

¹²⁵ Skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU17

5. Resultatredovisning

I detta kapitel kommer empirin att presenteras i form av fyra teman. Empirin från intervjuerna företagen kommer att presenteras under respektive tema samt kontinuerligt analyseras. Dessa teman är: Attityder till periodiseringsfonder, effekter av avgiftsbeläggningsen, avsättningsbeslutet samt periodiseringsfondens utveckling. Under respektive rubrik presenteras en kortfattad sammanställning av respondenternas svar i tabellform. Därefter presenteras empirin från revisorerna även dessa i form av fyra teman, de är: Attityder till periodiseringsfonder och användningsfrekvens, attityder till avgiftsbeläggningsen, avgiftsbeläggningsens påverkan på revisorns rådgivning samt periodiseringsfondens utveckling.

5.1 Företagen

5.1.1 Attityder till periodiseringsfonder

Under detta tema presenteras bolagens syn på periodiseringsfonder i form av för- och nackdelar samt deras motiv till varför de använder eller använt periodiseringsfonder.

5.1.1.1 Stora bolag

Företag	Fördelar med periodiseringsfond	Nackdelar med periodiseringsfond
1	Skatteskal	Avgiftsbeläggningsen
2	Räntefri skattekredit	Avgiftsbeläggningsen
3	Upplever inga stora fördelar, kan förvaltas	Avgiftsbeläggningsen, viss administration
4	Intern finansiering	Avgiftsbeläggningsen
5	Resultatutjämning	Avgiftsbeläggningsen

Tabell 1: Jämförelse mellan stora bolags attityder till periodiseringsfonder

Två respondenter menar att de sätter av till periodiseringsfonder enbart av skatteskal då avsättningen ses som en räntefri skattekredit. De ser periodiseringsfonder som ett redskap för att skjuta upp skatten så långt som möjligt. I ett av bolagen används periodiseringsfonder enbart då dotterbolagen inte har möjlighet att lämna koncernbidrag på grund av att bolaget har förvärvats under året eller att ägarförhållandena inte möjliggör koncernbidragsrätt. Således används periodiseringsfonder endast när koncernbidrag inte kan ges. De använder koncernbidrag som det främsta skatteutjämningsredskapet och har genom detta haft möjlighet

att redovisa låg skatt de senaste åren. I ett annat bolag ses periodiseringsfonder som en möjlighet till intern finansiering och de använder således hellre internt genererat kapital framför andra finansieringsformer. Detta är viktigt då bolaget agerar i en innovativ bransch som är förknippad med höga kostnader som bidrar till ett volatilt resultat. Att företaget i så stor utsträckning som möjligt vill finansiera sin verksamhet med internt genererat kapital styrks av POT-teorin då denna teori visar att företag väljer finansieringskälla utifrån kostnaderna för de olika alternativen.¹²⁶

Ett annat stort bolag ser fördelarna med periodiseringsfonder som två olika delar där den ena är likviditetsaspekten och den andra är resultatutjämningseffekten över ett antal år. Vidare nämns att det är helt upp till bolaget om de vill sätta av till periodiseringsfond eller inte.

Samtliga respondenter anser att avgiftsbeläggningen är en nackdel då införandet av denna minskar de fördelar som tidigare upplevts med periodiseringsfonder. De som värderat likviditetsaspekten högt och har en ansträngd likviditet, som inte är temporär, måste nu betala en avgift vilket ytterligare försämrar likviditeten. Är likviditetsbehovet temporärt kan det finnas fördelar med att det året ta en räntekostnad för att skjuta upp den stora skattebetalningen, men lider företaget av en mer permanent likviditetsbrist finns ingen anledning att betala in mer än nödvändigt. De företag med ansträngd likviditet under längre tid, som tidigare satt av till periodiseringsfonder, var då tvungna att ha tillräcklig likviditet för att betala in skatten på den fond som återfördes men som uppkommit ett tidigare år. Detta kunde ha orsakat likviditetsbekymmer om resultaten blivit allt sämre.

En respondent nämner att om de väljer att fortsätta sätta av till periodiseringsfond kommer administrationen kring årsbokslutet förändras något men det kommer inte leda till några nämnvärda svårigheter.

5.1.1.2 Små bolag

Företag	Fördelar med periodiseringsfond	Nackdelar med periodiseringsfond
1	Uppskjuta skatt	Inga tidigare nu avgiften
2	Resultatutjämna och skatteskäl	Inga nackdelar
3	Resultatutjämning	Inga tidigare nu avgiften
4	Vinstutjämning	Inga
5	Utjämna effekter	Skattefälla

Tabell 2: Jämförelse mellan små bolags attityder till periodiseringsfonder

Samtliga respondenter från de små bolagen hävdar att den största fördelen med att sätta av till periodiseringsfond är den skattemässiga eller resultatmässiga fördelen. En respondent berättar att i deras fall handlar det enbart om uppskjutning av skatten. Det är en skattemässig

¹²⁶ Myers, S.C. (1984) *The Capital Structure Puzzle*

korrigerings som inte berör rörelseresultatet vilket ofta är den post som aktieägare granskar vid bedömning av bolaget. Vidare berättar han att företaget oftast kontrollerar hur mycket skatt som inbetalats och på det sättet kontrolleras att det inte blir en för stor ansträngning på likviditeten. En annan respondent berättar att det enda motivet till att sätta av till periodiseringsfonder är för att kunna täcka upp ett minusresultat och för att på det sättet kunna minska skattekostnaden. Han menar dock att sannolikheten för att de skulle gå med förlust är relativt liten och att de därför inte längre sätter av till periodiseringsfond. Han nämner att de skulle kunna lösa upp överavskrivningar och att det skulle vara tillräckligt.

Ytterligare en respondent menar att det handlar om vinstutjämnning mellan olika år men att de aldrig haft något förlustår vilket gör att just detta bolag inte haft någon hjälp av periodiseringsfonder för att resultatutjämna. Resultatutjämnning är dock den största fördelen rent generellt menar respondenten. I detta bolag sätter de av för att hålla nere skatten och för att hålla likviditeten uppe. En annan respondent berättar att de använder periodiseringsfonder nästan enbart för att periodisera skatteeffekter vid höga vinster. Vidare menar respondenten att:

”Vid de år som bolaget uppvisat ett högt resultat vill man gömma undan lite dels i syfte att jämna ut berg- och dalbanan i resultatutvecklingen och dels i syfte att minska skattekostnaden.”

Ytterligare en aspekt som även denna respondent tar upp som en fördel med att använda periodiseringsfonder är likviditetsaspekten som är nära sammankopplad med att de vill minska sina skattekostnader. En annan respondent tycker även han att den utjämnande effekten över tiden är den största fördelen. Företaget får en viss rörlighet under en specifik tidsperiod. Vidare hävdar han att bolag försöker betala så lite skatt som möjligt och ofta vet de inte hur framtiden ser ut och vill därför inte betala skatt som senare visar sig varit onödig. Ett sätt att förhindra detta är genom att sätta av till periodiseringsfond.

De små bolagen ser inte några egentliga nackdelar med avsättning till periodiseringsfonder. Två respondenter ser avgiftsbeläggningen som en nackdel, men att det innan den infördes inte fanns några nackdelar med att använda sig av periodiseringsfonder. Vidare menar han att anledningen till att periodiseringsfonder infördes var att hitta ett enkelt sätt för företag att skattemässigt vinstutjämna resultatet och det anpassades skattesatserna efter. Nu har staten avgiftsbelagt men inte justerat skattesatsen. En annan respondent hävdar att avgiftsbeläggningen är en nackdel men att det egentligen är neutralt nu. Han anser att det fortfarande är en fördel för de som har ett fluktuerande resultat.

En annan respondent berättar även han att det inte finns några nackdelar med periodiseringsfonder för hans del men däremot hävdar han att det finns nackdelar för enskilda företagare. Det finns dock en risk att de mindre bolagen kan hamna i en skattefälla för att de kan använda sina pengar privat, i de fall då de tror att skatten är betald kan de hamna i

likviditetsbrist när de inser att periodiseringsfonderna skall återföras. Detta kan försvåras ytterligare eftersom små bolag inte har samma förmåga att planera långsiktigt.

Vid en annan intervju framkom att respondenten inte kunde se några som helst nackdelar med användandet av periodiseringsfonder. Men hon påpekar att det kan bli en sorts vanebeteende om företaget alltid satt av till periodiseringsfonder och inser fördelarna med det så kan de komma att fortsätta med det automatiskt utan att egentligen ha behov av det. Vidare menar hon att det är ett bra sätt att jämna ut konjunktursvängningarnas effekter på verksamheten samt att kunna lösa upp obeskattade reserver när de behöver stärka upp ett något svagt resultat.

Alla små bolag menar att de främsta fördelarna är skatte- och resultatutjämnings effekter. Detta kan bero på att små bolag verkar närmare resultatet och skattebetalningen. De har mindre marginaler både resultat- och likviditetsmässigt och mindre möjligheter att resultat- och skatteplanera och är därför mer känsliga för skatteökningar än större bolag. I enlighet med resonemangen om att små företag är mer likviditetskänsliga ligger även påpekandet från ett litet bolag att periodiseringsfonder kan medföra en skattefälla. I de stora bolagen är ofta periodiseringsfondens storlek så pass liten i förhållande till de likvida medlen att denna risk sällan uppstår.

5.1.2 Effekter av avgiftsbeläggningen

I detta tema kommer bolagens användning av periodiseringsfonderna att presenteras i mer detalj för att sedan mynna i ut i hur avgiftsbeläggningen har påverkat beslutsfattandet kring avsättandet till periodiseringsfonder samt vilka konsekvenser detta ger för företagen.

5.1.2.1 Stora bolag

Företag	Använder ni periodiseringsfonder?	Har avgiftsbeläggningen påverkat?
1	Nej, löser upp.	Ja, löser upp.
2	Ja, lite grand.	Nej.
3	Ja.	Nej.
4	Ja.	Ja, gör en strikt kalkyl.
5	Nej, har löst upp alla.	Ja, löser upp.

Tabell 3: Stora bolags effekter av avgiftsbeläggningen

Bland de stora bolagen är spridningen stor rörande huruvida periodiseringsfonder används eller ej. Två av bolagen använder fortfarande periodiseringsfonder i full utsträckning för att skjuta på skatten och om möjligt minimera skattebetalningarna. Vid intervjuerna med dessa bolag framkom det att de hade olika motiv till att fortsätta använda periodiseringsfonder. Det ena företaget ansåg att periodiseringsfonder fortfarande, trots räntebeläggningen, kan ses som

en slags intern finansiering vilken de anser är att föredra framför externa finansieringsmetoder.

Respondenten från det andra företaget menade att kostnaderna för avgiftsbeläggningen inte är så pass stora att de inte fortfarande kan tjäna på att sätta av till periodiseringsfonder. Hon berättade att de räknat på vad den uppskjutna skatten kommer att kosta och vilka användningsområden det fanns för den likviditeten. De hade räknat på det och kommit fram till att de skulle kunna placera pengarna på ett sätt som gav större avkastning än vad avgiftsbeläggningen skulle kosta och därmed göra en vinst genom att sätta av till periodiseringsfonder. Värt att notera är att de tre bolag som nämnde andra fördelar med periodiseringsfonder än de rent skatte- och resultatmässiga är de som har fortsatt att sätta av efter avgiftsbeläggnings införande.

I och med att periodiseringsfonderna nu avgiftsbelagts kan de likställas med ett externt lån. Detta leder till att periodiseringsfonder utifrån POT-teorin numera klassificeras som extern finansiering, inte intern. Detta innebär att periodiseringsfonden som finansieringskälla förskjuts från förstahandsvalet internt genererat kapital till andrahandsvalet krediter. Detta talar emot företagets val att sätta av till periodiseringsfonder med motiveringen att det är intern finansiering. Trots detta kan valet att sätta av till periodiseringsfond fortfarande anses vara i linje med POT-teorin då även de externa finansieringsalternativen rangordnas utifrån den kostnad de medför.

Ett bolag använder periodiseringsfonder endast vid årsboksluten hos nyförvärvade dotterbolag då dessa ännu inte kan sända koncernbidrag till moderbolaget där de i normala fall hanterar överskotten i koncernen. Periodiseringsfonderna löses sedan upp andra året och vinsten skickas upp till moderbolaget som ett koncernbidrag. Denna respondent tillägger även att periodiseringsfonder i sig inte är någon stor sak för dem vilket bör bero på att de enbart används vid uppköp av andra bolag.

En respondent menar att avgiftsbeläggningen trots allt inte påverkar företaget negativt i speciellt stor utsträckning eftersom valmöjligheten fortfarande finns kvar, om än något mindre attraktiv. Då de prognostiserar att företaget kommer gå med vinst under överskådlig framtid kommer de förr eller senare betala hela skatten vilket minskar incitamentet att sätta av till periodiseringsfond.

Två bolag sätter inte alls av till periodiseringsfonder längre, båda anger avgiftsbeläggningen som den avgörande faktorn till valet att upphöra med avsättningarna. Det ena bolaget har valt att lösa upp dem i takt med att de förfaller och menar att de idag inte kan se att de skall komma att börja sätta av till periodiseringsfonder igen. Detta företag menade även att den enda anledningen till att de har använt periodiseringsfonder är de fördelar som de ger företagets skatteposition. Avgiftsbeläggningen har medfört att fördelarna inte blir tillräckligt stora, om det ens kan sägas finnas någon positiv effekt kvar överhuvudtaget. Det andra bolaget som inte längre sätter av till periodiseringsfonder valde att lösa upp de fonder de hade

innestående när beslutet kom, i två steg i samband med boksluten år 2006 och 2007. Denna respondent ansåg att periodiseringsfonder tidigare varit väldigt bra för företagen då beslutet att avsätta eller ej helt legat i händerna på företagen. Periodiseringsfonderna har bidragit till positiva effekter så som möjlighet att kunna utjämna konjunkturer och därmed redovisa ett jämnare resultat och som en bonus till det, få en bättre likviditet. Han menar att dessa fördelar inte längre spelar så stor roll att det kan uppväga avgiftsbeläggningsen och att företagen numera inte ser någon anledning till att inte ta upp hela resultatet till beskattning direkt.

Samtliga stora företag som intervjuats har påverkats av avgiftsbeläggningsen av periodiseringsfonder. Konsekvenserna av avgiftsbeläggningsen har varit olika som synes ovan men alla har utvärderat effekterna av avgiftsbeläggningsen i större eller mindre utsträckning och fattat ett beslut utifrån vad de kommit fram till.

Som framkommit tidigare har två företag valt att lösa upp sina periodiseringsfonder och i samband med lagförändringen sluta avsätta till nya fonder. Dessa företag gjorde inga större utredningar och beräkningar på hur detta skulle påverka dem utan menade att det negativa med avgiftsbeläggningsen vägde tyngre än de positiva effekter en avsättning skulle kunna ge dem.

Det företag som enbart använder periodiseringsfond när de ej kan nyttja koncernbidragsfunktionen i sin koncern menar att de *”i stort sett inte är i skatteposition ändå”* och att periodiseringsfonderna därmed inte har någon roll i deras bokslut. När de använder periodiseringsfonder är det i syfte att skjuta upp skatten i koncernen, egentligen för att undvika att betala skatt då andra dotterbolag kan nyttja framtida koncernbidrag för att minska en förlust. Företaget menar även att deras incitament för att använda sig av periodiseringsfonder inte har minskat i och med avgiftsbeläggningsen. När koncernbidrag inte kan ges används periodiseringsfonder trots avgiftsbeläggningsen.

De två företag som valt att fortsätta använda periodiseringsfonder har gjort mer omfattande beräkningar på om de skulle tjäna på att fortsätta sätta av en del av årets resultat till periodiseringsfonder. Den ena respondenten berättade att de gjorde en strikt ekonomisk kalkyl där de räknat på vad som är mest fördelaktigt, att finansiera verksamheten genom att sätta av till en periodiseringsfond och betala avgifterna som kommer med detta eller att finansiera sin verksamhet genom lån hos en annan kreditgivare. Den andra respondenten berättade att även de gjort beräkningar på vilket som skulle vara mest ekonomiskt lönsamt. Deras alternativ var att inte sätta av till periodiseringsfonder alternativt att göra det och att då placera pengarna för att förvalta dem så att de ger en högre avkastning än avgiften på periodiseringsfonderna. Intressant att notera är att detta var det enda bolaget som nämnde denna motivering.

Den extra belastning som pålagts bokslutsarbetet har dock inte spelat någon roll för respondenterna i de stora bolagen, vilka menar att de extra beräkningar som nu skall göras vid varje månads-, kvartals- och årsbokslut inte komplicerar arbetet.

Företagen har inte upplevt några övriga effekter men en respondent menade dock att:

”Förändringen är att det var tidigare mer naturligt att sätta av till periodiseringsfonder eftersom det då var en avgiftsfri skattecredit som bolagen fick av staten och nu får ju företagen räkna på om det är lönsamt att göra den här avsättningen till periodiseringsfonder eller inte.”

Vidare menade denna respondent att om det är lönsamt eller ej kan variera med konjunkturer och räntefluktuationer, detta då den avgift som tas ut på periodiseringsfonderna baseras på en historisk statslåneränta. Detta leder till att det ibland är bättre att låna från bank och ibland från staten genom periodiseringsfonderna. Därefter tillägger han att ur företagets synvinkel är såklart avgiftsbeläggningen negativ. Den är även negativ för de svenska företagen ur ett internationellt perspektiv och att om företagen har likviditeten kan de lika gärna ta upp årets vinst till beskattning direkt. Han tycker även att det kan ifrågasättas varför företag skall finansieras på detta sätt, och menar att det borde ligga i många parterers intresse att istället avveckla periodiseringsfonderna helt och sänka andra avgifter och skapa en enklare skattestruktur.

5.1.2.2 Små bolag

Företag	Använder ni periodiseringsfonder?	Har avgiftsbeläggningen påverkat?
1	Nej, återför.	Ja, räknar på det.
2	Ville men gav utdelning istället.	Nej.
3	Nej.	Ja, sätter ej av längre.
4	Ja.	Funderat på det, men nej.
5	Ja.	Nej, räntan är obetydlig.

Tabell 4: Små bolags effekter av avgiftsbeläggningen

Två av de små bolagen sätter inte längre av till periodiseringsfonder på grund av avgiftsbeläggningen. Ett av bolagen har endast återfört i år och inte satt av någonting. De har fler periodiseringsfonder kvar som skall återföras i framtiden, tidigare har den huvudsakliga orsaken till att använda periodiseringsfonder varit att skjuta upp skatten men efter avgiftsbeläggningen överväger det inte att fortsätta att sätta av. Respondenten berättar att det inte är lika attraktivt att sätta av till periodiseringsfond längre. Han räknar på det och om vinsten inte är tillräckligt stor så sätter han inte av längre. Han menar också att de nya reglerna är relativt svår genomträngliga för gemene man. Ytterligare en trolig anledning till att de mindre bolagen väljer att inte sätta av till periodiseringsfond kan vara att reglerna för utdelning i fåmansbolag nyligen ändrades. Att skatta av hela årets resultat direkt medger ett större utdelningsutrymme på bekostnad av ett större eget kapital i bolaget.

En annan respondent berättar att de vanligtvis sätter av till periodiseringsfond men att de var tvungna att maximera sin utdelning vilket ledde till att en avsättning inte kunde genomföras.

Det främsta syftet för detta bolag är att minska skattebelastningen genom att sätta av till periodiseringsfond. Vidare beskriver respondenten att avgiftsbeläggningen i stort inte har påverkat detta bolag utan de avser att i framtiden sätta av till periodiseringsfonder när det är möjligt. Detta bolag är ett relativt nytt företag som expanderat kraftigt och som verkar på en innovationsrik och teknisk marknad vilket enligt respondenten gör att de får arbeta med sina likvida medel hela tiden. Avsättning till periodiseringsfonder är för detta bolag ett sätt att minska likviditetsbelastningen men det är ofta även beroende av bransch och typ av företag. Detta kan förklaras med att företaget ser avsättning till periodiseringsfond som ett lån från staten där inga säkerheter behövs och där alla bolag är kreditvärdiga. Detta gör att periodiseringsfonder är extra användbara för nystartade företag då de i regel är mindre kreditvärdiga.

I ett annat av de små bolagen har de helt slutat att sätta av till periodiseringsfond efter att avgiftsbeläggningen infördes. Tidigare var motivet till användande av periodiseringsfond att kunna täcka upp för ett negativt resultat. Respondenten återger att om det skulle funnits en risk för bolaget att gå med förlust skulle avsättning till periodiseringsfond varit aktuellt men eftersom bolagen visat ett stabilt positivt resultat de senaste åren och risken för ett negativt resultat anses vara minimal finns enligt bolaget ingen anledning att sätta av till periodiseringsfond, framförallt inte sedan det avgiftsbelagts. *”Vi hade satt av om inte avgiftsbeläggningen införts. Allt för att skjuta skatten framåt så länge det inte kostar.”* Men i dagsläget kostar det med hänseende på avgiftsbeläggningen vilket gör att bolaget känner att de lika gärna kan ta skattekostnaden direkt.

Vid en annan intervju berättade respondenten att de sätter av till periodiseringsfond till största del på grund av att det har en utjämnande effekt över tiden. Vidare berättade han att avgiftsbeläggningen inte har påverkat deras beslut att sätta av. Han säger också att *”avgiftsbeläggningen är mycket snack men ger liten effekt.”* Företaget har räknat på det och insåg att effekten är så pass liten att det inte har påverkat. Respondenten menar att detta är en nödlösning från lagstiftarnas sida för att få in mer pengar i statskassan och detta medför att företagen kommer i kläm.

Den sista respondenten bland de små bolagen berättade att de sätter av till periodiseringsfond på grund av likviditetsskäl och för att hålla nere skatten. Inom detta bolag har de däremot funderat lite noggrannare över detta efter avgiftsbeläggningens införande. Så länge bolaget behöver sätta av för sin likviditets skull kommer de att fortsätta med det trots avgiftsbeläggningen. Detta bolag är ett företag som både tillverkar, marknadsför och säljer sina produkter vilket gör att de binder mycket pengar i sitt lager plus att omsättningen för företaget ökar stadigt vilket gör att de växer likviditetsmässigt, något som är ganska svårt för ett mindre bolag. Respondenten menar att när bolaget hamnar i en god likviditetssituation kanske de kommer att sluta sätta av till periodiseringsfond.

När det gäller hur bokslutsarbetet har påverkats av avgiftsbeläggningen är de små bolagen ganska samstämmiga. Ingen av dem tycker att det har försvårats. En respondent menar att det

till och med har förenklats eftersom just det bolaget inte längre sätter av till periodiseringsfonder. En annan respondent påpekar att arbetet med bokslutsarbetet inte tas med i beräkningen när de funderade över att fortsätta sätta av eller inte vid införandet av avgiftsbeläggningen. En annan respondent berättar att hon arbetar i programmet Excel vid skatteberäkningen och kan där stämma av att hon räknat rätt med avgiftsbeläggningen. Vid en annan intervju framkom att bara företaget vet hur de skall göra så är själva matematiken inte särskilt svår gällande avgiftsbeläggningen men det är högst individuellt hur intresserade de är från bolagets sida. Vissa bolag lägger ut en stor del av avstämningsarbetet på revisorerna. Den sista respondenten anser att periodiseringsfonden i sig är ett redskap som underlättar bokslutsarbetet då det ökar handlingsutrymmet.

5.1.3 Avsättningsbeslutet

Här presenteras hur själva resonemanget kring beslutet om avsättningen till periodiseringsfonden går till samt om och hur bolagen vägt finansieringsalternativ mot varandra efter att avgiftsbeläggningen infördes.

5.1.3.1 Stora bolag

Företag	Matchar mot kostnader?	Rådgör med revisorn?	Väger mot andra finansieringsalternativ?
1	Nej.	Ett visst resonemang.	Nej.
2	Nja.	Ingenting.	Egentligen inte.
3	Nej.	Ingenting.	Nej.
4	Nej.	Ett visst resonemang.	Ja.
5	Nej.	Ingenting.	Nej.

Tabell 5: Stora bolags avsättningsbeslut

De företag som deltagit i undersökningen svarar samtliga nekande på frågan om upplösningen av periodiseringsfonder matchas mot extra höga kostnader. Samtliga företag visar upp stora vinster i koncernerna varför det inte är aktuellt att fatta besluten i de företag respondenterna representerar. En respondent menar att periodiseringsfonderna är en ren bokslutsdisposition som inte blandas in i beslutsfattandet utan att de enbart löses upp när de sex åren passerat.

Två av respondenterna menar dock att om företaget varit i en ekonomisk situation där detta hade inverkat på resultatet och på ett betydande sätt påverkat företagets skattekostnader hade resonemang om huruvida periodiseringsfonderna skulle lösas upp eller ej uppstått.

”Nej, vi är inte i den ekonomiska situationen att det förändrar vårt beslut. Det är klart, att hade besluten om att upplösa periodiseringsfonderna påverkat skatten är det klart att vi hade gjort så, men idag påverkar de inte skatten i någon större utsträckning så därför blir det inte en taktisk frågeställning kring detta.”

De stora företag som medverkat i undersökningen har, som tidigare framkommit, olika motiv till att använda eller inte använda sig av periodiseringsfonder. Ett par av företagen ser periodiseringsfonder som ett sätt att finansiera sin verksamhet, de övriga betraktar dem som en ren bokslutsdisposition. Att sätta av till periodiseringsfonder skulle även kunna vara en möjlig metod för att minska utdelningskraven från ägarna. Detta då periodiseringsfonder är bundet eget kapital och därmed minskar en avsättning de utdelningsbara medlen. Dock är företag väldigt angelägna om att inte sänka utdelningsnivåerna eftersom detta kan tolkas som ett tecken på en finansiell kris inom bolaget.¹²⁷

Respondenten från ett av de tre sistnämnda företagen menar att när de använder periodiseringsfonder gör de det för att skjuta upp skatten, inte för att finansiera sin verksamhet. Därmed funderar de inte över om periodiseringsfonder skulle kunna vara ett gynnsamt finansieringsalternativ. Dock skulle det eventuellt kunna vara intressant om företagen har svårt att få finansieringen att gå ihop och om räntorna skulle stiga snabbt eftersom den ränta som avgiften baseras på är historisk och i så fall skulle vara lägre än marknadsräntan.

Två bolag säger sig dock ha funderat lite mer över periodiseringsfonder som ett finansieringsalternativ och har båda kommit fram till att det för deras del är gynnsamt att fortsätta nyttja möjligheten att sätta av delar av årets resultat till periodiseringsfonder. Dock skiljer sig motiven åt, det ena företaget ser periodiseringsfonder som en finansieringsform bland många andra och jämför dem på samma villkor. Detta har i deras fall medfört att de funnit periodiseringsfonder vara ett bra alternativ för att finansiera verksamheten. Det andra företaget räknade på vad som skulle vara bäst för dem när de nya bestämmelserna trädde i kraft och säger att kalkylerna nog borde revideras då räntorna förändrats en hel del sedan 2005. När de räknade på det kom de fram till att det skulle vara ekonomiskt gynnsamt att behålla periodiseringsfonderna, avgiften till trots. Dock har de inte vägt detta alternativ mot andra och kommit fram till att detta skulle vara det bästa, utan bedömningen gjordes utifrån om företaget skulle behålla eller lösa upp sina periodiseringsfonder.

Beslutet om huruvida avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder skulle ändra företagets agerande vid bokslutet fattades inom samtliga stora företag i denna studie. Två av de fem företagen har dock rådgjort med revisor och redovisningskonsulter inför beslutet vid första bokslutet efter lagförändringen. Tillsammans diskuterades om företagen skulle ändra sin policy rörande periodiseringsfonder. Ett av företagen kontrollerade även sina kalkyler med revisorn i efterhand för att vara säker på att de inte missat någon aspekt eller felbedömt något i kalkylerna eller i resonemanget.

---

¹²⁷ Myers, S.C. (1984) *The Capital Structure Puzzle*

5.1.3.2 Små bolag

Företag	Matchar mot kostnader?	Rådgör med revisorn?	Väger mot andra finansieringsalternativ?
1	Ja, definitivt.	Nej, för dyrt.	Nej.
2	Ja.	Ja.	Nej.
3	Nej.	Ja.	Nej.
4	Ja	Ja, vid avgiftsbeläggnings införande.	Nej.
5	Ja.	Lite.	Nej.

Tabell 6: Små bolags avsättningsbeslut

Fyra av de små bolagen matchar höga kostnader ett år med en upplösning av periodiseringsfonder, på detta vis finns en viss planering bakom upplösningens beslut. Ett av dessa bolag berättar att om de vet att de ett år kommer att ha stora reparationsposter som skall kostnadsföras så löser de upp periodiseringsfonder för att matcha den reparationskostnaden. Detta för att resultatet fortfarande skall vara relevant för verksamheten. Ett annat av bolagen som matchar kostnader med upplösning av sina periodiseringsfonder anser att det är en del av tanken bakom periodiseringsfonderna. Vid år med höga kostnader löser bolaget upp sina periodiseringsfonder. En annan respondent berättar dock att i en del små bolag vet de inte hur det har gått förrän de gjort avstämningen vid slutet av året. Detta får som konsekvens att det blir betydligt svårare för de små bolagen att göra en långsiktig skatte- och resultatplanering.

Inget av de små bolagen väger avsättning till periodiseringsfond mot andra finansieringsalternativ. Ett av bolagen är finansiellt starka och de har således inte haft något skäl att sätta av till periodiseringsfond för att skjuta på skatten. Genom att sätta av till periodiseringsfond skulle bolaget kunna få ett större finansieringsutrymme. Respondenten berättar dock att då de inte haft något behov av ytterligare finansiering väger de inte heller periodiseringsfonder mot andra finansieringsalternativ. För ett annat bolag är det inte så mycket pengar det handlar om och de sätter av för att finansiera sitt lager. Respondenten nämner att för bolag som har möjlighet att sätta av stora summor pengar väljer troligtvis att behålla likviditeten i bolaget istället för att betala in skatt. En annan respondent berättar att de inte har diskuterat kring att låna pengar hos andra kreditgivare så det har aldrig varit ett alternativ till att sätta av till periodiseringsfond, men respondenten förstår att det kan vara så i andra bolag. Detta bolag är dock ett IT-bolag med mycket låg skuldsättningen eftersom de inte behövt låna pengar för inköp av utrustning och för att kunna bygga upp verksamheten. Men som ett nytt företag med stor belåning kan det vara svårt att få fler lån hos kreditinstitut och då kan periodiseringsfonden vara ett bra alternativ. *”Det är ju ett slags lån utan att företaget behöver kreditprövas.”* En annan respondent anser att periodiseringsfonder

möjliggör finansiering med egna medel vilket enligt POT-teorin är det bästa sättet för mindre företag att finansiera sin verksamhet.¹²⁸

Flera av de små bolagen rådgör med sin revisor när det gäller skattemässiga beräkningar. En av respondenterna berättar dock att han tar sådana beslut själv då kostnaden för en revisor överstiger själva vinsten med avsättandet efter avgiftsbeläggningsen. En respondent rådgör med sin revisor innan han fattar beslutet. Respondenten menar att det är självklart för honom att sätta av om det finns möjlighet till det. Vidare upplever respondenten att små bolag inte sätter av på grund av att redovisningskonsulter råder dem till att inte göra det eftersom de inte vill försätta sina klienter i en skattefälla.

Ett annat bolag rådgjorde med sin revisor när avgiftsbeläggningsen infördes. Ytterligare en respondent berättar att det har funnits en dialog med revisorn om vad som är skattemässigt mest fördelaktigt för företaget. För dem är det självklart att ta hänsyn till revisorernas uppfattning. Framförallt resonerade de sig fram till ett beslut tillsammans med sina revisorer vid avgiftsbeläggningsens införande och kom då fram till att de inte längre skulle göra några avsättningar. En annan respondent rådgör med sina revisorer och diskuterar om det finns några alternativ som varit bättre. Respondenten ser revisorer som ett rådgivande organ, inte ett kontrollerande organ. Revisorerna är ofta insatta i företagets strategi och deras framtidsplaner varpå alla typer av bokslutsdispositioner vanligen diskuteras med revisorn. De kan hjälpa bolaget så att de inte fattar kortsiktiga beslut och glömmer någon långsiktig aspekt. När det är ägarledda företag där ägarna även arbetar och är aktiva inom bolaget brukar de även diskutera detta med ägarna.

5.1.4 Periodiseringsfondens utveckling

Detta tema behandlar hur respondenterna tror att framtiden kommer att se ut när det gäller periodiseringsfonder samt om denna utveckling skiljer sig åt mellan stora och små bolag.

5.1.4.1 Stora bolag

Företag	Skiljer motiven mellan stora och små?	Periodiseringsfondens utveckling?
1	Ja.	Tror den kommer försvinna.
2	Ja, stora har bättre bankkontakter.	Flera tänkbara scenarier.
3	Ja, utan att veta.	Svårt att säga.
4	Ja, stora har bättre bankkontakter.	Tror den kommer försvinna.
5	Ja.	Kan jag inte svara på.

Tabell 7: Stora bolags syn på periodiseringsfondens utveckling

¹²⁸ Myers, S.C. (1984) *The Capital Structure Puzzle*

Samtliga respondenter tror att lagändringen kommer få olika konsekvenser för stora och små bolag. Anledningarna till detta är flera. Ofta har stora bolag bra bankkontakter och har betydligt lättare att få lån från bankerna. Stora bolag som har all sin bankhantering på en bank har ofta ett bra förhandlingsläge vilket medför att de ofta får bättre villkor än mindre företag. För små företag med sämre likviditet och sämre bankkontakter kan periodiseringsfonder vara ett bra alternativ då det är en skattekredit från staten. Dessutom har den en ränta som i vissa perioder kan ligga väl under marknadsräntan och som tyngsta argument lyfts fram att ingen kreditprövning görs.

”Nu spekulerar jag bara, men större företag som har avtalade kreditfaciliteter med banker så att säga, räknar ofta strikt ekonomiskt medan små företag mer ser till en kassaflödespåverkan. De kan inte ha den löpande dialogen med bankerna och för att slippa gå till banken för att finansiera sin verksamhet tar man denna finansiering med avsättning till periodiseringsfond trots att det kanske inte alltid är det ekonomiskt mest lönsamma alternativet.”

Andra åsikter som framkom var att stora företag ofta har en bättre finansfunktion och ett bättre kassaflöde än mindre företag. Detta medför större möjligheter att göra placeringar och därmed få bättre avkastning än mindre företag som kanske varken har möjligheten att placera de pengar de sätter av i periodiseringsfonder eller kompetens och resurser till att placera dem väl.

Två av respondenterna i undersökningen menar att avgiftsbeläggningsen är ett första steg mot att avveckla periodiseringsfonden. En av dem menar att de idag har spelat ut sin roll för de större företagen eftersom allt handlar så mycket om pengar bland företagen idag. Således vill de stora bolagen inte betala avgiften. På grund av detta tror hon att de i förlängningen kommer att försvinna då de inte längre är ett attraktivt alternativ för företagen. Bland de mindre företagen tror hon att periodiseringsfonderna eventuellt kan komma att fylla en funktion vid stora konjunktursvängningar, men det är mycket tveksamt.

De övriga respondenterna är mer tveksamma. En menar att det finns ett flertal möjliga scenarier bland annat att periodiseringsfonderna kommer avvecklas och avgiftsbeläggningsen är ett första steg, men även att en ny typ av utjämningsfunktion skulle ersätta dagens periodiseringsfonder. En annan respondent menar att periodiseringsfonder kommer finnas kvar så länge det finns avkastningsalternativ som är gynnsamma vilket därmed gör avsättningen till periodiseringsfonder ekonomiskt lönsam. Detta anser hon kommer leda till att periodiseringsfonder inte kommer avskaffas inom överskådlig framtid. Slutligen ansåg en respondent att det är viktigt att det finns någon typ av instrument som hjälper företagen att dela upp sina vinster och därmed få en likviditetsutjämnning via skattsedel. Han menar även att periodiseringsfonden historiskt sett varit ett bra instrument för att utjämna konjunkturerna varför han anser det vara synd om det skulle försvinna.

5.1.4.2 Små bolag

Företag	Är motiven mellan stora och små olika?	Periodiseringsfondens utveckling?
1	Nej, tror att alla återför.	Tror den kommer försvinna.
2	Nej, inte relativt storlek, beror på nyckeltal.	Svårt att säga.
3	Nej, beror på nyckeltal.	Vågar inte spekulera i det.
4	Ingen större skillnad.	Ett steg på vägen till avskaffande.
5	Ja.	Tror inte den kommer försvinna.

Tabell 8: Små bolags syn på periodiseringsfondens utveckling

Det är skilda åsikter hos de små bolagen om vilka motiv stora respektive små bolag har med att sätta av till periodiseringsfonder efter avgiftsbeläggningen. En respondent tror att de flesta små bolag kommer att återföra dem eftersom det blir för kostsamt att rådgöra med konsulter om hur företaget skall gå tillväga. Två respondenter menar att det inte har med storleken på bolagen att göra huruvida periodiseringsfonder används eller inte. Den ena av dem hävdar att det enda som uppnås genom dessa är att skjuta skatten framför sig och det motivet tror han att alla har, oavsett storlek. Den andra respondenten menar att nyckeltal såsom soliditet och räntetäckningsgrad är viktigare än storleken då skuldbelastningen är hög i företag. Vidare menar han att om företaget har god likviditet så är den ökade skattekostnaden försumbar och de kan därmed skjuta den stora skatteeffekten på framtiden och tar då den lilla skattekostnaden direkt. Om företaget inte har god likviditet skapar de obes kattade reserver. Det har alltså inte med storleken att göra utan mer på skuldsituationen och likviditeten hos företaget hävdar respondenten. Ytterligare en respondent menar att det beror på vilka nyckeltal företaget har och inte vilken storlek det är på bolaget. Vissa bolag kanske ser den uppskjutna skatten som en finansieringsform medan stora bolag ser mer på kassaflöden och nyckeltal i styrningen och även andra frågor som väger in. En annan respondent tror att motiven till att använda sig av periodiseringsfonder skiljer sig åt mellan små och stora bolag. I mindre bolag spelar skatten en betydligt större roll än i de stora bolagen. Strävan efter att betala så lite skatt som möjligt är större bland de små bolagen.

Två av respondenterna tror att avgiftsbeläggningen är en början till ett totalt avskaffande av möjligheten till avsättning till periodiseringsfonder. En respondent hävdar att *”det räcker att de bara höjer räntan lite till så har de tagit död på periodiseringsfonden.”* Den andra respondenten tycker inte att lagstiftarna har gjort detta på rätt sätt, utan bara gått in för att öka skatten. Vidare säger han att:

”Det är logiskt med en ränta på periodiseringsfonder egentligen. Men tittar man på den skattehistorik som finns i Sverige så finns idag väldigt få avsättningsmöjligheter man kan göra jämfört med för 15 år sedan (...) Jag tror ju i min enfald att man kommer sänka bolagsskatten lite till och i det läget tar man bort periodiseringsfonden helt och hållet. Ju lägre skatt desto mindre anledning till avsättningar.”

En respondent tror inte att lagförändringen har påverkat de små bolagen över huvudtaget medan en annan nämner att det fortfarande finns andra möjligheter så som att skjuta på skatten genom att göra överavskrivningar och på så sätt kunna resultatutjämna. Han nämner också att vad som händer efter ett eventuellt regimskifte är väldigt oklart.

5.2 Revisorer

Den första revisorn har arbetat med revision i tio år och har varit auktoriserad i tre år. Han har arbetat dels på en av de stora revisionsbyråerna men arbetar nu på en mindre byrå främst med fastighetsbolag och tjänsteföretag. Samtliga bolag är ägarledda och sträcker sig från enmansbolag upp till de som har flera hundra anställda.

Den andra revisorn har arbetat med revision i 20 år och varit auktoriserad i tio år. Även han arbetar på en mindre byrå vars kunder uteslutande är små ägarledda företag där ägarna är involverade i den dagliga verksamheten.

5.2.1 Attityder till periodiseringsfonder och användningsfrekvens

Båda revisorerna berättar att alla deras kunder historiskt sett använt periodiseringsfonder. Endast vid mycket speciella fall valde företagen att inte utnyttja avsättningsmöjligheten. Den ena revisorn berättar att det i dagsläget är ungefär hälften av hans kunder som använder periodiseringsfonder. Den andra revisorn berättar att det är mer splittrat i dagsläget men att det fortfarande är en majoritet som använder dem. Det krävs enligt respondenten mer eftertanke innan bolagen fattar beslut om avsättning i dagsläget.

Båda revisorerna anser att de främsta fördelarna med periodiseringsfonder är att skjuta skatten framåt och på det sättet förbättra likviditeten samt att kunna resultatutjämna vilket är viktigt och fördelaktigt i vissa branscher. En av revisorerna beskriver det som att:

”Det är bra att ha en extra form av säkerhet, sätter man av under goda år och löser upp under dåliga så slipper man nagga på eget kapital när man går med förlust. Så framför allt för att jämna ut berg- och dalbanor. Sen är det också en likviditetsfråga, låna pengar från staten, och betala om sex år.”

Vidare berättar ena respondenten att periodiseringsfonder i grunden är ett bra instrument för att det ökar företagets tålighet mot förluster. Periodiseringsfonder är mycket bra för konjunkturkänsliga företag som har ett volatilt resultat. De kan således utnyttja periodiseringsfonden till att utjämna resultatet. Respondenten brukar rekommendera sina kunder att använda sig av periodiseringsfonder framförallt för förlusttäckning. Men han menar vidare att inom till exempel konsultbranschen används periodiseringsfonder mindre och mindre eftersom de har stor kontroll själva och kan i princip bestämma vilket resultat de vill ha samt att de inte har ett så stort kapitalbehov. Det är således till stor del beroende på branschtillhörighet men mindre beroende av företagets storlek.

5.2.2 Attityder till avgiftsbeläggningen

Båda revisorerna berättar att efter avgiftsbeläggnings införande har användningsfrekvensen sjunkit kraftigt. Som nämnts under 5.2.1 har 50 % av den ena revisorns kunder valt bort periodiseringsfonder. Motsvarande frekvens hos den andra revisorn är mellan 25 till 50 %. Anledningen till att användningsfrekvensen sjunkit så kraftigt beror enkom på avgiftsbeläggnings införande. Ena respondenten berättar att det pågår en typ av utfasning efter avgiftsbeläggnings införande. Nästan ingen har gjort engångsupplösningar utan löser upp dem successivt i kombination med att inte göra några nya avsättningar. En av anledningarna till detta kan vara att det krävs en god likviditet för att lösa upp alla periodiseringsfonder i samma bokslut. Dock förutsatt att bolaget har gjort en vinst det året. Respondenten berättar vidare att de som fortfarande sätter av gör oftast inte maximala avsättningar utan generellt sett är det lite mindre avsättningar i dagsläget. Vidare berättar han att företagen tar en större risk i dagsläget när det inte sätter av till periodiseringsfonder längre. Han berättar att:

”Bland några av mina kunder gick utvecklingen spikrakt uppåt de senaste fem åren och så kom den här lagändringen och då diskuterade man med företagen om de skulle ha kvar periodiseringsfonderna som var ganska stora. Det hade kostat rätt mycket att betala den här räntan. Då bestämde man sig att lösa upp alla periodiseringsfonder och sedan året efter blev det helt plötsligt ett negativt resultat och då har man inga reserver kvar. Det är lätt att vara efterklok för då såg man ju att de skulle haft kvar dem för att kvitta mot det negativa resultatet.”

Båda revisorerna är helt ense om att det är de mindre bolagen som påverkas hårdast av avgiftsbeläggnings införande. Den ena revisorn tror att de stora bolagen arbetar betydligt mindre med periodiseringsfonder och att det för dem är en mer likviditets- och skattemässig planering. Den andra revisorn menar att de stora bolagen har helt andra möjligheter än de små bolagen att ”trolla bort” vinster och göra skattemässiga planeringar. De små bolagen har oftast inte någon möjlighet att skatteplanera. Vidare menar han att stora bolag ofta har företag i flera länder och då försöker lägga så stor del av vinsten som möjligt i det land som har lägst

bolagsskatt och då kommer periodiseringsfonderna i andra hand. En annan aspekt är att många av de stora bolagen måste ta fram kvartals- och delårsrapporter vilket medför en större möjlighet till avstämning och jämförelse mellan åren. De stora bolagen har också ofta större ekonomiavdelningar och mer resurser för långsiktigt planeringsarbete.

Före avgiftsbeläggningen infördes hade alla bolag, även de stora, en buffert i form av periodiseringsfonder. Men respondenten hävdar att efter avgiftsbeläggningen skattar troligtvis de stora bolagen av hela sitt resultat och delar ut hela det fria kapitalet. Risken är större att de små bolagen inte alltid tänker på hur viktigt det är att ha en buffert synnerligen efter ändringen av fåmansföretagsreglerna. De signaler som staten sänder ut kan tolkas som att deras avsikt är att göra utdelning mer förmånlig. Detta tillsammans med att reglerna för periodiseringsfonder stramats åt kan leda till att bolagens buffert minskar. Om företaget väljer att dela ut på bekostnad av minskade periodiseringsfonder bidrar detta till en ökad risk då förluster minskar det egna kapitalet.

När det gäller revisorernas inställning till lagändringen tycker den ena revisorn att avgiftsbeläggningen var det smidigaste alternativet staten hade för att få in pengar till statskassan. Det medför en extra post i skattedeklarationen vilken inte är svår för revisorn att förstå. För företagen är det mycket svårare menar respondenten. Vidare menar han att om de hade sänkt antalet år innan företagen var tvungna att lösa upp skulle staten tjäna på det men företagen hade fortsatt att sätta av som tidigare med maximala avsättningar. Den andra revisorn tycker att de andra alternativ som diskuterades istället för avgiftsbeläggningen hade varit rakare och enklare för företagen att se konsekvenserna av. Men då hade det naturligtvis tagit längre tid innan pengarna kommit in i statskassan och för att få samma effekt hade troligtvis ganska radikala förändringar av procentsatserna och tiden fått införas. Vidare tycker han att avgiftsbeläggningen infördes i ett konstigt läge. Det är en typ av retroaktiv beskattning och att ta upp alla periodiseringsfonder till beskattning ger ofta en väldigt stor likviditetsbelastning. Respondenten berättar också att:

”Om jag har förstått saken rätt så var anledningen till att man gjorde så här istället för att exempelvis sänka avsättningsmöjligheten till 20 % att man ville få in pengar snabbt till statskassan. Och det kan man väl säga är lite av ett agerande som sätter långsiktigheten och planeringen av företagen åt sidan så det var väl inte ett helt lysande politiskt beslut tycker jag. Men jag har förståelse för varför man gjorde det.”

Vidare berättar respondenten att det inte har diskuterats med företagen kring att de finansierar privata ändringar med företagsskatt. Respondenten fortsätter:

”Företagarna är rätt luttrade när det gäller skatt och accepterar bara förändringarna. Nu är det de här reglerna som gäller och då får vi anpassa oss till det, så fungerar företagarna.”

5.2.3 Avgiftsbeläggnings påverkan på revisorns rådgivning

Båda revisorerna berättar att det har krävts lite mer av dem i deras rådgivning till företagen efter att avgiftsbeläggnings infördes. Den ena revisorn menar att det har krävts mer eftersom det är ett svårt system att förklara. Respondenten berättar att han ofta får räkna och visa hur mycket det kostar att sätta av till periodiseringsfonder och därefter jämföra hur mycket bolaget får betala till staten med vilken ränta banken kräver. Ibland är det svårt att förklara för kunderna, eftersom många kunder enligt tradition vill betala så lite skatt som möjligt och om de betalar lite mindre skatt just nu blir den totala skattebetalningen för företaget större på ett antal års sikt. Avsättningen till periodiseringsfond ger ganska stor effekt på skatten det enskilda året medan avgiften kommer under flera år och inte är så stor varje år.

Den andra revisorn berättar att det tidigare inte var någon tvekan om han skulle råda sina kunder till att sätta av till periodiseringsfond eller ej, det fanns ingen anledning att betala skatt tidigare än vad som behövdes när det inte fanns någon kostnad för att skjuta på det. Numera funderar bolagen hela tiden på om de skall sätta av eller ej. Respondenten berättar att hans roll i rådgivningen i första hand är att räkna på konsekvenserna av avgiftsbeläggnings åt de bolag där inte kunskapen finns. I de flesta av hans bolag får han göra beräkningen. Han berättar också att han försöker att inte säga vad han tycker utan att lägga fram konsekvenserna objektivt. Numera funderar bolagen mer över sin situation, om ett lånebehov finns och hur resultatet har sett ut de senaste åren. Bolagen funderar också på vad ett dåligt år innebär. Om de gör en förlust med en halv miljon behöver de inte ha en reserv på fem miljoner om de dessutom har god likviditet och inget lånebehov i övrigt. Vidare berättar respondenten att revisorerna från samma byrå diskuterar om för- och nackdelar med periodiseringsfonder vilket vanligen leder till att två revisorer från samma byrå med samma material skulle ge samma råd.

Det kan anses troligt att de små bolagen efterfrågar revisorns åsikt i frågan och följer detta råd. Revisorerna är experter på detta område och deras rådgivning skall präglas av professionalism. Inom revisionsbyråerna diskuteras mycket kring aktuella ämnen som detta och den hållning revisorn har till ämnet präglas till stor del av denna diskussion. Diskussionen leder fram till en gemensam hållning inom byrån och i kan i ett större perspektiv leda fram till en gemensam hållning inom hela yrkeskåren. Detta leder i sin tur fram till hur revisorerna kommer förhålla sig till den nya regleringen, det vill säga en legitimering av denna nya praxis.¹²⁹

---

¹²⁹ Cooper, D. J. & Robson, K. (2006) *Accounting, professions and regulation: Locating the sites of professionalization*

En av revisorerna tycker att det är märkligt att företagen straffas retroaktivt i och med avgiftsbeläggningen men det är dock inget som företagen har tagit upp eller protesterat emot. Vidare berättar han att de bolag som hade brutna räkenskapsår kunde välja i bokslutet, vid införandet av avgiftsbeläggningen, om de ville göra någon avsättning eller inte. Den andra revisorn menar att det bara var ett fåtal av hans kunder som funderade över detta alternativ innan avgiftsbeläggningen infördes.

En av respondenterna säger att det är kunden som skall fatta beslutet men att revisorn försöker presentera för- och nackdelar. Han berättar vidare att det är svårt att säga till företaget att de skall göra på ett eller annat sätt eftersom det är olika faktorer som skall vägas samman. Men likviditetseffekten är att företagen får låna pengar utan att motparten kräver någon säkerhet och det är en stor fördel jämfört om de skall låna från andra kreditgivare. Idag finns dessutom ingen bank som lånar ut pengar utan säkerhet. Den andra respondenten berättar att den övergripande diskussionen med företagen hade de vid det första bokslutet och då fick revisorn klart för sig företagets syn på avgiftsbeläggningen och hur de ville ha det. Sedan har de arbetat utifrån den strategin, frågan kommer dock upp varje år men oftast har företagen en rätt klar strategi hur de vill hantera frågan.

Båda revisorerna hävdar att de upplevt problem med avgiftsbeläggningen. De berättar att det har blivit mer diffust med periodiseringsfonder och att det är svårare för företagen att överblicka konsekvenserna efter avgiftsbeläggningen. Det är ett något krångligt system vilket leder till att det blir svårare för dem att planera sitt resultat och sina kostnader. Företagen tror ibland att periodiseringsfonden innebär att det finns pengar insatta på ett konto någonstans och förstår inte att så inte är fallet utan att likvida medel måste finnas till upplösningen. Periodiseringsfonder är bara en bokföringsteknisk åtgärd och nu blir det än mer komplicerat när det införts en beräkning till. Men svårigheten med själva beräkningen är inget som avgör om de skall använda periodiseringsfonder eller ej.

5.2.4 Periodiseringsfondens utveckling

Den ena revisorn tror inte att periodiseringsfonder kommer finnas kvar om tio år. Han motiverar detta med att det är ett fenomen som är unikt för Sverige och därmed inte är internationellt gångbart. Han tror även att de svenska lagstiftarna kommer att vara tvungna att sänka bolagsskatten generellt och att detta måste finansieras på något sätt. En del av denna finansiering skulle kunna vara att ta bort periodiseringsfonderna helt. Den andra revisorn menar dock att eftersom Sverige historiskt sett länge har haft någon form av resultatutjämningsmöjlighet så kommer periodiseringsfonder i någon form finnas kvar. Men hur de kommer att se ut är svårt att säga då Sverige kommer ha haft ett flertal olika regeringar under de närmsta tio åren. Avgiftsbeläggningen infördes av en socialdemokratisk regering och

de borgerliga partierna motsatte sig denna förändring. Nu regeras Sverige sedan snart två år tillbaka av en borgerlig regering men idag syns inga tecken på att genomföra förändringar kring avgiftsbeläggningen.

Respondenten menar vidare att periodiseringsfonder är ett enkelt och bra sätt att hantera negativa resultat. Han tror även att mellan 25 % och 50 % av hans kunder kommer att fortsätta använda periodiseringsfonder om de finns kvar i en form liknande den vi ha idag.

Den största finansieringskällan för företag idag är krediter och banklån. Myers kallar detta för the Bulk of Debt.¹³⁰ Det talar för periodiseringsfonders fortsatta existens då det är en kredit med något lägre ränta än bankräntan. Faktorer som talar emot detta är exempelvis den ökande internationaliseringen vilken kan medföra att nationella särregler kommer försvinna.

Respondenten menar att lagstiftarna inte kan blunda för den effekt den ökande internationaliseringen har. Flera av hans kunder har internationella intressenter och ingår i internationella koncerner och det är svårt att förklara vad periodiseringsfonderna innebär. Han menar att ju mer internationella relationer de svenska företagen har desto större anledning till att anpassa de svenska reglerna till internationella regler och desto större anledning att fasa ut systemet med periodiseringsfonder över längre tid.

Avgiftsbeläggningen har fått konsekvenser innebärande att många företag inte längre sätter av till periodiseringsfonder. Avgiftsbeläggningen har dock inte efter införandet diskuterats varken i media eller bland företagen i någon större utsträckning, vilket bekräftas av revisorerna, detta visar på att avgiftsbeläggningen accepterats bland företagen. Om avgiften höjs ytterligare kan det anses troligt att periodiseringsfonderna spelat ut sin roll och ett permanent avskaffande kommer då inte väcka någon större debatt.

5.3 Kapitelsammanfattning

Detta kapitel visar att det har varit stor spridning i svarsutfallet både när det gäller hur många som använder sig av periodiseringsfonder samt hur avgiftsbeläggningen har påverkat dem. Detta har varit genomgående både för de stora och små bolagen. Företagen har också haft olika attityder när det handlar om hur de ser på periodiseringsfondens utveckling. Revisorerna har däremot varit mer enhetliga i sina utsagor vilket kan vara ett tecken på den professionalism som formar kåren.

---

¹³⁰ Myers, S.C. (2001) *Capital Structure*

6. Slutdiskussion

---

*I detta kapitel kommer forskningsfrågan att besvaras: **Vilka konsekvenser har avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder fått för stora respektive små bolag?** Därefter presenteras studiens teoretiska bidrag, följt av reflektioner kring studiens slutsatser. Efter detta redogörs för tillkortakommanden med studien vilka efterföljs av förslag till fortsatta studier på området. Detta kapitel är till för att läsaren skall kunna knyta ihop studien och för att få forskningsfrågan besvarad.*

6.1 Forskningsfrågan besvaras

I undersökningen har det framkommit att samtliga stora företag anser att de små företagen är de som har påverkats hårdast av avgiftsbeläggningen eftersom stora bolag ofta har bättre bankkontakter och bättre finansfunktion. Revisorerna tror också att mindre bolag påverkas hårdast av avgiftsbeläggningen eftersom små bolag inte har samma förmåga och möjlighet att planera långsiktigt. Således är de stora bolagen och revisorerna av samma åsikt, dock är det i motsats till lagstiftarnas åsikt. Fyra av de små bolagen menar istället att företagets storlek inte är avgörande, två av dem nämner att det handlar om vilka nyckeltal som är viktiga för bolagen.

Fyra av fem små bolag rådgör med revisor medan ingen av de större tar hjälp utifrån för att komma fram till sitt beslut. De större bolagen har ofta en kompetent ekonomiavdelning som själva kan kalkylera konsekvenserna av avgiftsbeläggningen. Hos de mindre bolagen är ofta ekonomiansvarig, VD och kanske även ägaren samma person. Vilket kan försvåra möjligheterna att vara uppdaterad i förändringar av denna typ då de hellre fokuserar på verksamheten.

Samtliga små bolag menar att avsättningen till periodiseringsfonder huvudsakligen beror på skatte- och resultatutjämnings effekter. Detta nämns även av samtliga stora bolag men tre av dem nämner även ytterligare motiv, exempelvis att avsättning enbart sker när koncernbidrag inom koncernen inte är möjlig och att periodiseringsfonder kan ses som en intern finansieringskälla. Detta ger en viss indikation på att de som använder periodiseringsfonder av ytterligare anledningar än skatte- och resultatutjämnings skäl, även är de som fortsatt trots avgiftsbeläggningen. Denna tendens återfinns dock inte bland de små bolagen då dessa har valt att tolka användningsområdet i en mer snäv bemärkelse. En förklaring till detta kan vara att de inte reflekterar över ytterligare användningsområden och motiv.

Tidigare praxis har varit att göra maximala avsättningar till periodiseringsfond då bolagen har haft positiva resultat. Avgiftsbeläggningsen har splittrat denna praxis då det inte längre är samtliga bolag som sätter av. Detta gäller dels vid jämförelse mellan stora och små bolag men även inom respektive grupp. Några bolag anser avgiften vara obetydligt liten i sammanhanget medan andra anser den vara så pass stor att den är enda anledningen till att sluta använda periodiseringsfonder. Avgiftsbeläggningsen har resulterat i att samtliga bolag har reflekterat kring sin framtida användning av periodiseringsfonder. Konsekvenserna ser dock olika ut mellan bolagen och har resulterat i att vissa börjat lösa upp inestående periodiseringsfonder medan andra räknat på det och valt att fortsätta sätta av till periodiseringsfonder. Det handlar till stor del om vilken roll periodiseringsfonderna har fyllt innan avgiftsbeläggningsen. Bolagen har tvingats att ta ställning till varför de egentligen använder periodiseringsfonder och om dessa anledningar väger tyngre än avgiften.

Vissa av de stora och små företagen har påverkats ytterst lite av avgiftsbeläggningsen medan andra löst upp alla inestående periodiseringsfonder direkt. Det faktum att dessa konsekvenser av avgiftsbeläggningsen varit så olika för företagen beror på att bolagen analyserat sin finansiella situation i större utsträckning än tidigare och låtit den ligga till grund för beslutet.

Konsekvenserna efter avgiftsbeläggningsens införande skiljer sig inte åt mellan stora och små bolag, båda grupperna har påverkats lika mycket i denna undersökning. Då företagen tidigare använde periodiseringsfonder rutinmässigt har de efter avgiftsbeläggningsen rannsakat vilken situation de befinner sig i och tagit beslutet därefter. De företag som bedömer att det kommer gå med vinst inom en överskådlig framtid har inte samma incitament att sätta av efter avgiftsbeläggningsens införande.

Revisorerna vittnar om att företagen har varit känsliga för den relativt låga avgift som påförts periodiseringsfonden i och med avgiftsbeläggningsen. Mellan 25 och 50 % av deras kunder har valt att sluta sätta av till periodiseringsfond på grund av lagändringen. Denna andel återspeglas även i denna undersöknings urval av små bolag där två av fem intervjuade valt att lösa upp sina periodiseringsfonder på grund av avgiftsbeläggningsen. Revisorerna är även eniga med företagen om vilka som är de främsta fördelarna med att kunna sätta av till periodiseringsfond.

Det är svårt att i denna fråga generalisera och att dela upp bolagen i stora och små. Det har i undersökningen framkommit att frågan är mer situationsberoende än kopplad till företagets storlek. Således går det inte att ge ett klart svar på vilken grupp som påverkats mest av avgiftsbeläggningsens införande.

6.2 Studiens teoretiska bidrag

I och med avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder ställdes företagen inför ett nytt problem. Denna regeländring gav upphov till negativa effekter som behöver hanteras. Enligt Streeck & Schmitters ramverk hanteras sådana genom en samverkan av de tre kontrollorganen i samhället: staten, marknaden och samhället (föreningar).¹³¹ I detta fall har staten givit förutsättningarna som föreningarna och marknaden har att förhålla sig till. Detta skapar spänningar eftersom staten utövar sin makt med hierarkiska metoder. Historiskt sett har staten haft en stor inverkan på regleringen i Sverige, vilket medfört att föreningar har haft en tillbakadragen position i samhället.¹³² Puxty skriver att svensk redovisning historiskt sett varit präglad av tysk redovisningstradition, där försiktighet och reserveringsmöjligheter varit utbrett. På senare tid har däremot den svenska redovisningen närmat sig den anglosaxiska traditionen där reserver så som periodiseringsfonder inte existerar.¹³³ Att avskaffa SURV:en och därefter avgiftsbelägga periodiseringsfonderna kan ses som steg i denna utveckling.

När de tre mekanismerna i Streeck & Schmitters modell interagerar skapas en offentlig debatt som minskar spänningarna mellan grupperna.¹³⁴ Den offentliga debatten har en utbildande och kunskapshöjande funktion. Genom debatten kan de problem som uppstått i och med avgiftsbeläggningen lösas. Utifrån Coopers resonemang kan det utläsas att en väl utvecklad redovisning bygger på att professionalismen är hög.¹³⁵ Eftersom revisorerna har en rådgivande funktion måste deras kunskap vara hög. Genom den offentliga debatten höjs kunskapsnivån vilken utvecklar professionalismen inom revisorskåren. Debatten är även viktig för att revisorerna skall få en mer framskjutande position i samhället. Vidare sprids kunskapen genom den offentliga debatten och de lösningar som framkommit på problemen utvecklas därigenom. När lösningarna når föreningarna och används i dessa ökar lösningarnas legitimitet och en praxis utvecklas.¹³⁶

Tidigare fanns det en praxis kring företags agerande angående periodiseringsfonder där i princip alla företag satte av maximalt till periodiseringsfond utan att reflektera över om det var nödvändigt. Genom en lagförändring ändras förutsättningarna vilket medför att företagen måste ta ställning till vad som är det bästa alternativet för det egna bolaget, oavsett vad andra bolag gör. Enligt den institutionella teorin kommer den tillfälliga oordningen att på sikt formas till en enhetlig praxis.¹³⁷ Tecken som tyder på detta är att den debatt som tidigare

---

¹³¹ Streeck, W. & Schmitter, P. (1985) *Community, market, state – and associations?*

¹³² Puxty et. al, (1987) *Modes of regulation in advanced capitalism: Locating accountancy in four countries*

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Wahlström, G. (2000) *Nya förutsättningar för reglering av extern redovisning*

¹³⁵ Cooper, D. J. & Robson, K. (2006) *Accounting, professions and regulation: Locating the sites of professionalization*

¹³⁶ Ibid

¹³⁷ Carpenter, V. och Feroz, E. *Institutional theory and accounting rule choice: an analysis of four US state government's decisions to adopt generally accepted accounting principles*

fanns har avmattats. Även företagen vittnar om att detta inte är en större fråga och att lagförändringen snabbt blivit allmänt accepterad. Då det inte höjs några röster vare sig i debatten eller inom företagen är det troligt att anta att det underlättar för att en ny praxis skall få fäste. Praxis utvecklas som en konsekvens av regleringen som i sin tur framkommer efter samspel mellan stat, marknad och föreningar.¹³⁸ Det är troligt att föreningarna och marknaden kommer vara mer involverade i utvecklingen av en ny praxis än vid framtagandet av regleringen. Detta då Sverige är ett land präglad av corporatism, det vill säga då staten har en betydelsefull roll och föreningarna intar en mer passiv roll.

6.3 Reflektioner kring studiens slutsatser

Resultatet kan tyckas vara aningen förvånande, främst då deltagarna i debatten framhållit att storleksskillnaden kommer att vara den avgörande faktorn för vilka som påverkas av avgiftsbeläggningen. Att så pass små mönster kunnat utläsas inom de båda grupperna är även det förvånande. Detta kan delvis förklaras av att företagen är enkelspåriga. I undersökningen framkommer ett flertal motiv till de beslut som fattats men de enskilda företagen framhåller i regel enbart en för- eller nackdel som grund till sitt beslut. De tänker sällan på att det kan finnas andra motiv än just det som de använder. Hade de varit medvetna om och reflekterat över samtliga motiv är det möjligt att deras val sett annorlunda ut, varpå resultatet i denna undersökning hade blivit ett annat.

En möjlig anledning till att resultatet i denna undersökning blivit att företagens storlek inte haft någon effekt på konsekvenserna av avgiftsbeläggningen är att de allra minsta och de allra största bolagen inte inkluderats i undersökningen. Hade gruppen små företag även inkluderat små enmansbolag och gruppen stora företag de allra största noterade och onoterade bolagen och undersökningen därmed inkluderat hela spannet svenska företag finns en möjlighet att svaret hade blivit annorlunda. Detta främst då bokslutsdispositioner kan tänkas spela en mer avgörande roll i de minsta företagen då de i regel har ett mindre resultat och periodiseringsfonder därför blir mer avgörande i deras resultatplanering.

Ytterligare en aspekt på urvalet som kan vara relevant är att de företag som inkluderats i undersökningen har haft goda resultat de senaste åren och har även positiva framtidsutsikter. Om det hade slumpat sig så att det i undersökningen även hade funnits bolag med negativa resultat finns möjligheten att deras syn och attityd till avgiftsbeläggningen hade varit annorlunda då de vid negativt resultat hade haft möjlighet att lösa upp de avsatta periodiseringsfonderna utan att tvingas beskatta dem.

---

¹³⁸ Streeck, W. & Schmitter, P. (1985) *Community, market, state – and associations?*

Att rösterna i debatten framhöll storleken på företagen som den avgörande faktorn skulle kunna bero på att många av debattörerna är politiker, från de båda blocken, vilka ständigt debatterar om hur de bäst kan gynna småföretagarna alternativt hur mycket motståndarna försämrat småföretagarnas situation. Debatten kring avgiftsbeläggningsen kan sägas vara ett typexempel på detta och hade kunnat bidra mer om andra aspekter fått större utrymme. Det finns en risk att debatten förts kring fel ämne, kanske borde istället en annan aspekt av avgiftsbeläggningsens effekter varit föremål för debatt. Den skulle till exempel kunna belysa avgiftsbeläggningsens effekter på egenfinansiering, vilken i sin tur påverkar investeringsviljan och möjligheten till förlustutjämning. Detta då dessa var de främsta anledningarna till att periodiseringsfonden infördes. Även vilka signaler politikerna sänder ut till företagen genom denna förändring hade varit en intressant diskussion. Genom denna politik talar de om för företagen att det kostar att spara vilket ger ett incitament till att vara mindre försiktig. Detta kan ge konsekvenser genom att företagen tar en ökad risk som i sin tur kan försvåra vid exempelvis extern finansiering. Om detta blir konsekvensen har periodiseringsfonder spelat ut sin roll som instrument för att underlätta egenfinansiering och förlustutjämning bakåt i tiden.

6.4 Förslag till fortsatta studier

Eftersom denna undersökning visar att företagets storlek inte är det avgörande för hur företagen påverkas av avgiftsbeläggningsen, skulle det kunna vara intressant att studera om någon annan aspekt ligger till grund för skillnader. Förslag på detta skulle kunna vara en studie av branschtillhörighet eller var i livscykeln företaget befinner sig.

Det vore även intressant att studera om de nya fåmansbolagsreglerna för utdelning är en källa till en minskad användning av periodiseringsfonder. Samt om avgiftsbeläggningsen har någon effekt på detta beslut.

Utifrån teorier om professionalism bör alla revisorers rådgivning under samma förutsättningar vara enhetlig. Därför vore det intressant att undersöka om denna teori stämmer genom att liknande företag med olika revisorer studeras.

Källförteckning

Litteratur:

Alhager, E. & Alhager, M. (2004) ”Sambandet mellan redovisning och beskattning – en introduktion” Middleglade Publishing AB: Uppsala

Artsberg, K. (2005) ”Redovisningsteori –policy och –praxis” Liber: Malmö

Bryman, A. & Bell, E. (2005) ”Företagsekonomiska forskningsmetoder” Liber: Malmö

Glazer, B. G. & Strauss, A. L. (1967) ”The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research” Aldine: New York

Hartman, J. (2001) ”Grundad teori – Teorigenerering på empirisk grund” Studentlitteratur: Lund

Hendriksen, E.S. & Van Breda, M.F. (1992) ”Accounting Theory” Richard D. Irwin Inc.: Boston

Holme, I. M. & Solvang, B. K. (1997) ”Forskningsmetodik – om kvalitativa och kvantitativa metoder” Studentlitteratur: Lund

Jacobsen, D.I. (2002) ”Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen” Studentlitteratur: Lund

Jönsson, S. (1985) ”Eliten och normerna: drivkrafter i utvecklingen av redovisningspraxis” Doxa: Lund

Lodin, S.O. et al. (2007) ”Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt” Del 1 Studentlitteratur: Lund

Lodin, S.O. et al. (2007) ”Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt” Del 2 Studentlitteratur: Lund

Samuelson, L. (1994) ”Förlustutjämning – En skatterättslig studie” Iustus Förlag AB: Uppsala

Strauss, A. & Corbin, J. (1998) ”Basics of Qualitative Research” SAGE Publications: Thousand Oaks, California

Thomasson, J. et al (2004) ”Den nya affärsredovisningen” Liber: Malmö

Thomasson, J. (2004) ”Externredovisning och finansiell analys” Liber: Malmö

Tjernberg, M. (2004) ”*Periodiseringsfonder – och andra obeskattade reserver*” Iustus Förlag AB: Uppsala

Wahlström, G. (2000) ”*Nya förutsättningar för reglering av extern redovisning – en praxisundersökning mot bakgrund av finansiella instrument*” Göteborg

Yard, S. (2001) ”*Kalkyler för investeringar och verksamheter*” Studentlitteratur: Lund

Artiklar:

Carpenter, V. & Feroz, E. (2001) ”*Institutional theory and accounting rule choice: an analysis of four US state government’s decisions to adopt generally accepted accounting principles*” Accounting, Organizations and Society 2001, Vol. 26, p: 565-596

Cooper, D. J. & Robson, K. (2006) ”*Accounting, professions and regulation: Locating the sites of professionalization*” Accounting, Organizations and Society 2006, Vol. 31, p: 415–444

Engström, S. (2005) ”*Räntebeläggningen av periodiseringsfonderna - en obeskattad reserv vara eller inte vara*” Balans nr 5/2005

Holmes, S. & Kent, P. (1991) ”*An empirical analysis of the financial structure of small and large Australian manufacturing enterprises*” Journal of small business finance 1(2) p:141-154

Holmquist, B. & Wennberg, I. (1994) ”*Professor Sven-Erik Johansson om ny företagsbeskattning: "Det är skönt att få utlopp för känslor beträffande kvaliteten på svensk lagstiftning..."*” Balans 1/1994

Jönsson, S. (1991) ”*Role Making For Accounting While The State Is Watching*” Accounting, Organizations and Society 1991, Vol 16, No. 5/6, p: 521-546

Locke, K (1996) ”*Rewriting The Discovery of Grounded Theory after 25 years?*” Journal of Management Inquiry 5, p: 239-245

McGoun, E.G. (2007) ”*Pedagogic metaphors and the nature of accounting signification*” Critical Perspectives on Accounting 18, p: 213–230

Myers, S.C. (2001) ”*Capital Structure*” The Journal of Economic Perspectives, Vol. 15, No. 2 Spring 2001, p: 81-102

Myers, S.C. (1984) ”*Capital Structure puzzle*” Journal of Finance, Vol. 39, No. 3 p: 575-592

Puxty, A.G., et al. (1987) ”*Modes of Regulation in Advanced Capitalism: Locating accountability in four countries*”. Accounting, Organizations & Society Vol. 12, No.3 p: 273-291

Streeck, W. & Schmitter, P. (1985) "Community, market, state – and associations? The prospective contribution of interest governance to social order" European Sociological Review, Vol.1, No. 2

Svensson, B. (2007) "Planering av bolagsstrukturer: För- och nackdelar med olika typer av bolag och ägande" Balans nr 5/2007

Willmott, H.C., et al. (1992) "Regulation of Accountancy and Accountants: A comparative analysis of accounting for research and development in four advanced capitalist countries". Accounting, Auditing & Accountability Journal, 1992;5,2, p: 32-56

Young, J. J. (2001) "Risk(ing) Metaphores" Critical Perspectives on Accounting 12, p: 607-625

Lag, Propositioner etc.:

Finansdepartementet, Direktiv 1992:61 "Översyn av vissa företagskatter"

Företagarnas Utkast till Lagrådsremiss om räntebeläggning av periodiseringsfonderna 2004-10-05

Lagrådsremiss (2004) "Räntebeläggning av periodiseringsfonderna" 14 oktober 2004

Motion 2004/05:Sk10 från Lennart Hedquist m. fl. (m)

Motion 2004/05:Sk13 från Jörgen Johansson m. fl. (c)

Regeringens proposition 1989/90:110 "Reformerad inkomst- och företagsbeskattning"

Regeringens proposition 1993/94:50 "Fortsatt reformering av företagsbeskattningen"

Regeringens proposition 1997/98:1 "1990-91 års skattereform - en värdering" Bilaga 6

Regeringens proposition 2004/05:38 "Räntebeläggning av periodiseringsfonderna"

Regeringens proposition 2004/05:01 "Budgetpropositionen för 2005 - Förslag till statsbudget för 2005, finansplan, skattefrågor och tilläggsbudget m.m."

RSV rapport 1998:6 "Sambandet mellan redovisning och inkomstbeskattning"

Statens offentliga utredningar 1989:34, del I. "Reformerad företagsbeskattning"

Statens offentliga utredningar 1992:67 "Fortsatt reformering av företagsbeskattning"

Statens offentliga utredningar 1995:43 "Sambandet redovisning – beskattning"

Statens offentliga utredningar 2003:71 "Internationell redovisning i svenska företag"

Statens offentliga utredningar 2005:53 ”Beskattning när tillgångar värderas till verkligt värde”

Skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU17 av ”Räntebeläggnings av periodiseringsfonderna (Proposition 2004/05:38)”

Inkomstskattelagen (1999:1229)

Övrigt:

ATL Marknadsundersökning (2005) ”Räntebelagda periodiseringsfonder – Kvantitativ undersökning om företags hantering av räntebeläggnings på periodiseringsfonder”

Hansson, Å. (2006) ”Svensk skattepolitik: Från Pomperipossa via århundradets skattereform till värnskattens utdragna avskaffande” Underlagsrapport framtagen åt Ratioinstitutet

Skatteverket (2006) ”Handledning för sambandet mellan redovisning och beskattning” SKV 305 Utgåva 3, STC: Avesta

Senaste årsredovisningen från samtliga intervjuade bolag

Muntliga:

Intervjurespondenter:

Intervju 1: 2008-04-16, redovisningschef på stort bolag

Intervju 2: 2008-04-17, redovisningschef/ansvarig på stort bolag

Intervju 3: 2008-04-17, tillförordnad ekonomichef på stort bolag

Intervju 4: 2008-04-18, redovisningschef på stort bolag

Intervju 5: 2008-04-23, ekonomichef på stort bolag

Intervju 6: 2008-04-24, ekonomichef på litet bolag

Intervju 7: 2008-04-24, ekonomichef på litet bolag

Intervju 8: 2008-04-24, business controller på litet bolag

Intervju 9: 2008-04-24, VD på litet bolag

Intervju 10: 2008-05-06, VD och ägare på litet bolag

Intervju 11: 2008-05-08, Revisor

Intervju 12: 2008-05-13, Revisor

Figurförteckning:

Figur 1: *Accounting and the intersection of ordering principles* Källa: Puxty et. Al (1987)
"Modes of regulation in advanced capitalism: Locating accountancy in four countries"
Accounting, Organizations and Society, Vol. 12, No.3, p: 273-291

Figur 2: *Samband vid koppling av beskattningen till redovisningen men med vissa skattemässiga värderingsregler* Källa: Thomasson, J. (2004) "Externredovisning och finansiell analys" Liber: Malmö

Tabellförteckning:

Tabell 1: Jämförelse mellan stora bolags attityder till periodiseringsfonder

Tabell 2: Jämförelse mellan små bolags attityder till periodiseringsfonder

Tabell 3: Stora bolags effekter av avgiftsbeläggningsen

Tabell 4: Små bolags effekter av avgiftsbeläggningsen

Tabell 5: Stora bolags avsättningsbeslut

Tabell 6: Små bolags avsättningsbeslut

Tabell 7: Stora bolags syn på periodiseringsfondens utveckling

Tabell 8: Små bolags syn på periodiseringsfondens utveckling

Bilaga 1: Intervjuguide företagen

1. Vad har du för befattning inom företaget och hur länge har du arbetat där?
2. Använder ni periodiseringsfonder?
3. Vilka fördelar tycker du att det finns med periodiseringsfonder?
4. Vilka nackdelar tycker du att det finns med periodiseringsfonder?
5. Vilka är anledningarna till att ni använder periodiseringsfonder?
6. Vad anser du om avgiftsbeläggningen av periodiseringsfonder?
7. Hur har avgiftsbeläggningen påverkat ert beslutsfattande angående periodiseringsfonder?
8. Har bokslutsarbetet försvårats? Om ja, hur då?
9. Har periodiseringsfonder någon påverkan vid beslut om höga kostnader, matchas kostnader med periodiseringsfondens upplösning?
10. Hur mycket rådgör ni med revisorn/redovisningskonsulter inför detta beslut?
11. Väger ni periodiseringsfonder mot andra finansieringsalternativ?
12. Har ni upplevt några ytterligare effekter för företaget p.g.a. avgiftsbeläggningen?
13. Tror du att motiven att använda sig av periodiseringsfonder skiljer sig åt mellan noterade/onoterade företag? Har avgiftsbeläggningen fått olika konsekvenser?
14. Hur tror du att utvecklingen med periodiseringsfonder kommer se ut i framtiden?
15. Har du något att tillägga?

Bilaga 2: Intervjuguide revisorer

1. Hur länge har du arbetat som revisor?
2. Vad har du för kunder?
3. Använder sig dina kunder av periodiseringsfonder? Och varför?
4. Vad tycker du om periodiseringsfonder?
5. Vad tycker du om avgiftsbeläggningen på periodiseringsfonder?
6. Hur påverkar avgiftsbeläggningen din rådgivning till dina kunder?
7. Är du nöjd med lagändringen eller borde den gjorts på ett annat sätt?
8. Vem tror du drabbas hårdast av lagändringen, små eller stora bolag?
9. Är det många som slutat använda periodiseringsfonder p.g.a. avgiftsbeläggningen?
10. Vidtog dina kunder någon åtgärd innan lagändringen? Vilka och varför?
11. Vilken roll spelar du vid beslutsfattandet med dina kunder? Eventuell jämförelse med andra finansieringsalternativ?
12. Har du eller dina kunder upplevt några problem p.g.a. avgiftsbeläggningen?
13. Ser du någon tendens till att periodiseringsfonderna är på väg att försvinna?
14. Har du något ytterligare att tillägga?